

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

6

SIRA SAYISI: 396

**Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ve 71 Milletvekilinin
Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi
Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair
Kanun Teklifi (2/4892) ile Plan ve Bütçe Komisyonu
Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
<https://www.tbmm.gov.tr/yasama/komisyon-raporlari>
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/4892 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 4
- Katılma Yazıları..... 5
- Genel Gerekçesi 6
- Madde Gerekçeleri 6

• Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu 7

• Muhalefet Şerhleri..... 12

• Teklif Metni..... 49

• Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin..... 49

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

<i>Mustafa Savaş</i>	<i>Ali Cumhur Taşkın</i>	<i>Ahmet Sorgun</i>
Aydın	Mersin	Konya
<i>Mustafa Arslan</i>	<i>İbrahim Yurdunuseven</i>	<i>Mücahit Durmuşoğlu</i>
Tokat	Afyonkarahisar	Osmaniye
<i>Mustafa Canbey</i>	<i>Ali Özkaya</i>	<i>Muhammet Müfit Aydın</i>
Balıkesir	Afyonkarahisar	Bursa
<i>Oğuzhan Kaya</i>	<i>Hasan Turan</i>	<i>Tuba Vural Çokal</i>
Çorum	İstanbul	Antalya
<i>Mehmet Ali Çelebi</i>	<i>Ahmet Kılıç</i>	<i>Metin Gündoğdu</i>
İzmir	Bursa	Ordu
<i>Ahmet Çakır</i>	<i>Hakan Kahtalı</i>	<i>Recep Uncuoğlu</i>
Malatya	Malatya	Sakarya
<i>Ekrem Çelebi</i>	<i>Çiğdem Koncagül</i>	<i>Sabahat Özgürsoy</i>
Ağrı	Tekirdağ	Hatay
<i>Emine Sare Aydın</i>	<i>İffet Polat</i>	<i>Hacı Ahmet Özdemir</i>
İstanbul	İstanbul	Konya
<i>Orhan Kırçalı</i>	<i>Osman Nuri Gülaçar</i>	<i>Abdulahat Arvas</i>
Samsun	Van	Van
<i>İrfan Kartal</i>	<i>Fehmi Alpay Özalan</i>	<i>Tülay Kaynarca</i>
Van	İzmir	İstanbul
<i>Selman Oğuzhan Eser</i>	<i>Yasin Uğur</i>	<i>Metin Yavuz</i>
Karaman	Burdur	Aydın
<i>Fatih Süleyman Denizolgun</i>	<i>Habibe Öçal</i>	<i>Bahar Ayvazoğlu</i>
İstanbul	Kahramanmaraş	Trabzon
<i>Semiha Ekinci</i>	<i>Osman Aşkın Bak</i>	<i>Fehmi Küpçü</i>
Sivas	Rize	Bolu
<i>Ertunç Erkan Balta</i>	<i>Hüseyin Şanverdi</i>	<i>Ahmet Akay</i>
Artvin	Hatay	Şanlıurfa
<i>Hüseyin Yayman</i>	<i>Orhan Yegin</i>	<i>Selim Gültekin</i>
Hatay	Ankara	Niğde
<i>Mustafa Kendirli</i>	<i>İsmail Güneş</i>	<i>Bayram Özçelik</i>
Kırşehir	Uşak	Burdur

<i>Şeyhmus Dinçel</i>	<i>Halil Etyemez</i>	<i>Halis Dalkılıç</i>
Mardin	Konya	İstanbul
<i>Cihan Pektaş</i>	<i>Zafer Işık</i>	<i>Eyüp Özsoy</i>
Gümüşhane	Bursa	İstanbul
<i>Ramazan Can</i>	<i>Fatma Betül Sayan Kaya</i>	<i>Mükrimah Belma Satır</i>
Kırkkale	İstanbul	İstanbul
<i>Mustafa Demir</i>	<i>Şirin Ünal</i>	<i>Ahmet Berat Çonkar</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
<i>Ahmet Hamdi Çamlı</i>	<i>Bekir Kuvvet Erım</i>	<i>İsmail Kaya</i>
İstanbul	Aydın	Osmaniye
<i>Ahmet Tan</i>	<i>Ceyda Çetin Erenler</i>	<i>Yavuz Ergun</i>
Kütahya	Kütahya	Niğde
<i>Harun Karacan</i>	<i>Ravza Kavakcı Kan</i>	<i>Lütfiye Selva Çam</i>
Eskişehir	İstanbul	Ankara
<i>İlyas Şeker</i>	<i>İsmail Bilen</i>	<i>Yusuf Başer</i>
Kocaeli	Manisa	Yozgat

KATILMA YAZILARI

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik yapılmasına dair kanun teklifine imzamı atıyorum.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

23.01.2023

Necip Nasır

İzmir

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına dair Kanun Teklifine katılıyorum,

Gereğini saygılarımla arz ederim.

20/01/2023

Ergün Taşcı

Ordu

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

20.01.2023 tarih ve 2/4892 Esas numaralı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun teklifinde imzamın olmasını istiyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

20.01.2023

Zemzem Güleender Açıanal

Şanlıurfa

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYON (2/4892)	
ESAS	Plan ve Bütçe Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Yeni Konut Finansman Programı çerçevesinde vatandaşlarımızın konut sahipliğinin artırılması ve konut arzı artışının desteklenmesi öngörülmektedir.

Bu çerçevede vatandaşlarımızın kullanacakları konut finansmanlarında ilk 3 yıl boyunca gelirlerinin belirli bir düzeyinde taksit ödemesi yapabilmelerini sağlamak amacıyla geri ödenmesi koşuluyla Hazine tarafından katkı sunulması ve yüklenici tarafından da geri ödemesiz katkı sunulması öngörülmektedir.

Ayrıca, düzenleme ile; program kapsamında faiz oranı / kar payı, vade, finansman tutarı, hane gelirine ilişkin sınırlamalar gibi özelliklerin belirlenebilmesi için Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir.

Öte yandan, program kapsamında uygun koşullarda sağlanacak finansman için, Hazine tarafından uygun finansal araçlarla kaynak sağlanması planlanmıştır.

Program kapsamındaki Hazine katkısından faydalanmak istemeyen vatandaşlarımıza da ayrıca, bankalarca esnek ödeme planı sunulabilmesi amacıyla düzenleme yapılmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile Yeni Konut Finansman Programının genel çerçevesi belirlenmekte, program kapsamındaki katkıların sınırları ve ceza hükümleri düzenlenmektedir.

Madde 2- Yürürlük maddesidir.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

23/1/2023

Esas No: 2/4892

Karar No: 7

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4892 esas numaralı, “*Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi*” Komisyonumuzun 23/1/2023 tarihinde yaptığı 29’uncu birleşiminde görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygıyla arz olunur.

1. GİRİŞ

Aydın Milletvekili Mustafa SAVAŞ ve 71 Milletvekili tarafından 20/1/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 2/4892 esas numaralı “*Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi*” Başkanlıkça aynı tarihte esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilmiştir.

Komisyonumuzun 23/1/2023 tarihinde yaptığı 29’uncu birleşiminde 2/4892 esas numaralı Kanun Teklifi, Teklifin ilk imza sahibi Aydın Milletvekili Mustafa SAVAŞ ile Hazine ve Maliye Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Sermaye Piyasası Kurulu, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı, Türkiye Bankalar Birliği, Türkiye Katılım Bankaları Birliği, Türkiye Değerleme Uzmanları Derneği, Taşınmaz Değerleme Kuruluşları Derneği, Türkiye İnşaat Sanayicileri İşveren Sendikası (İNTES) temsilcilerinin katılımıyla görülmüştür.

2. 2/4892 ESAS NUMARALI KANUN TEKLİFİNDE ÖNGÖRÜLEN DÜZENLEMELER

2/4892 esas numaralı Teklifin gerekçesi ve metni incelendiğinde,

Teklifte; vatandaşların gelirlerinin belirli kısmıyla kullanacakları konut finansman kredilerinin ödeme tutarlarına, geri ödenmesi koşuluyla ilk 3 yıl boyunca Hazine tarafından katkı verilmesine, yine program kapsamındaki faiz oranı, vade, finansman tutarı ve hane gelirineline ilişkin sınırlamaların belirlenmesi konusunda Cumhurbaşkanına yetki verilmesine, programın finansmanı için Hazine tarafından uygun finansal araçlarla kaynak sağlanması ve Hazine katkısından faydalanmak isteyen vatandaşların bankalarca esnek ödeme planlarından faydalanabilmesine yönelik düzenlemelerin yer aldığı görülmektedir.

3. KOMİSYONDA KANUN TEKLİFİ ÜZERİNDE YAPILAN GÖRÜŞMELER

Kanun Teklifi üzerinde yapılan görüşmelerde milletvekilleri tarafından;

- İnşaat sektörünün Türkiye ekonomisinde öncü sektörlerden biri olduğu, sektörün desteklenmesinin üretim ve istihdam piyasasını destekleme yönünde olumlu değerlendirildiği, ancak yapılacak desteklemenin bütçe ve mali dengeler gözetilerek yapılması gerektiği, teklif ile program kapsamında gerekli olan kaynak için merkezi yönetim bütçesine yürütme tarafından ödenek eklenmesinin öngörüldüğü, bu durumun TBMM’nin bütçe hakkı ile bağdaşmadığı, ayrıca TBMM’nin bütçe hakkı kapsamında program için gerekli ödeneklerin ek bütçe kanunu teklifi ile kabul edilmesinin daha uygun olacağı,

- Türkiye’de özellikle büyükşehirlerde konuta ulaşım konusunda toplumun önemli kesiminin zorlandığı, konut sektöründe arz yönlü yapılan desteklerin belli başlı büyükşehirlerde yoğunlaştığı, bu durumun büyükşehirler üzerinde yoğun nüfus baskısı oluşmasına neden olduğu, artan nüfus ve talep artışının bu metropollerde yaşam maliyetini artırırken yaşam kalitesini düşürdüğü, konut planlamasının yerleşim ve finansmanı konusunda daha kapsamlı makro planlamaların yapılması gerektiği,

- Türkiye’de son dönemlerde yaşanan enflasyonist dönem sonrası özellikle orta-alt ve alt gelir grubuna mensup vatandaşların ekonomik anlamda zorluklar yaşadığı, konut fiyatlarında yaşanan artış sonrası aylık ödeme tutarlarının yüksek seyretmesi nedeniyle toplumun anılan kesiminin sağlanan kredilerden faydalanmasının zor olacağı, üst gelir grubuna mensup kişilerin bu düzenlemeden faydalanması durumunda mevcut konuta erişim probleminin derinleşeceği, bu durumun ise toplumda bir servet transferine neden olacağı, bu nedenle yapılacak olan desteklerin etkin bir gözetim ve denetim mekanizması ile izlenmesi gerektiği,

- Belirli dönemlerde ve sektörlerde kamu kaynaklığıyla hazırlanan finansman destek paketlerinin talebi hızlı bir şekilde canlandırdığı, bu durumun ilgili sektörlerde fiyatlama sistemlerinin talep yönlü şoklar ile bozulmasına neden olduğu, yapılması planlanan düzenleme ile konut talebinde artış olacağına öngörüldüğü, bu durumun konut arzı düşünüldüğünde konut piyasasında enflasyonist bir sonuç doğurabileceği,

şeklindeki görüş, eleştiri ve önerilerin ardından Teklifin ilk imza sahibi Aydın Milletvekili Mustafa SAVAŞ tarafından yapılan açıklamalarda;

- Düzenleme ile vatandaşların piyasa koşullarına göre daha avantajlı vade ve finansman maliyeti ile ulaşmasının amaçlandığı, programda kullanılacak finansmanından bankalarca yeterli ödeme gücüne sahip olduğu değerlendirilen vatandaşların yararlanabileceği, ayrıca konut finansmanı programı hazırlanırken bölgesel konut arz-talep dengesi ve fiyat farklılıkları gözetilerek üç bölgede değerlendirme yapılacağı, böylelikle programın konut piyasasında oluşturması muhtemel bölgesel farklılıkları azami seviyeye indireceği,

- Düzenleme ile program için sağlanacak finansmanın üst limitinin belirlenmesi hususunda merkezi yönetim bütçe kanunu üzerinden bir değer ortaya konulduğu, ayrıca kredi mekanizması ile verilecek desteklerin belirli süre sonrasında ödeneceği, böylelikle finansman desteğinin geri dönüşünün sağlanacağı, program dahilinde yapılacak olan finansman desteğinin konut sahibi olmama, başvuru yapacağı ilde ikamet etme gibi belirli kriterlere tabi olacağı, bu şekilde programının amacına yönelik uygulanmasının sağlanacağı,

- Küresel ekonomik gelişmeler sonucunda Türkiye'deki gayrimenkul ve inşaat sektörünün son yıllardaki büyüme oranının ekonomik gerisinde kaldığı, yapı izin belgesi ve konut satış rakamlarında son yıllarda bir gerilemenin olduğu, düzenlemenin yeni konut projelerini kapsamaması nedeniyle konut arzında bir artışın sağlanacağı, vade ve faiz konusunda yapılacak kolaylıkların vatandaşların konuta ulaşımı konusunda önemli katkı sunacağı, konut sahipliğindeki artışın kira fiyatlarında düşüşe neden olarak konut piyasasının rahatlatacağı,

ifade edilmiştir.

4. KOMİSYONUN MADDELER HAKKINDA KARARI

Teklifin görüşmelerine geçilmeden önce, Teklif ile TBMM'nin bütçe hakkına aykırı şekilde yürütmeye merkezi yönetim bütçe kanununa ekleme yapma yetkisi verildiği, bu durumun Anayasaya aykırılık oluşturduğu iddiasıyla İçtüzüğün 38 inci maddesi uyarınca önerge verilmiş, işleme alınan önerge kabul edilmemiştir. Genelî üzerindeki görüşmelerin ardından Teklifin maddelerinin görüşülmesine geçilmesi kararlaştırılmıştır.

Teklif metni aşağıdaki değişiklikler yapılmak suretiyle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Madde 1

Teklifin çerçeve 1 inci maddesi; anlatıma açıklık kazandırılması amacıyla redaksiyona tabi tutulması suretiyle kabul edilmiştir.

Madde 2 ve 3

Teklifin yürürlük ve yürütmeye ilişkin 2 nci ve 3 üncü maddeleri; aynen kabul edilmiştir.

Ayrıca; Komisyondan alınan yetki çerçevesinde Teklif metni; kanun dili ve tekniği, anlatıma açıklık kazandırılması ile kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar doğrultusunda gözden geçirilmiş, bu çerçevede metinde redaksiyon mahiyetinde değişiklikler yapılmıştır.

5. ÖZEL SÖZCÜLER

İçtüzüğün 45 inci maddesi uyarınca Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere;

- Ağrı Milletvekili Ekrem ÇELEBİ,
 - Ankara Milletvekili Orhan YEGİN,
 - Aydın Milletvekili Bekir Kuvvet ERİM,
 - Bursa Milletvekili Ahmet KILIÇ,
 - Denizli Milletvekili Nilgün ÖK,
 - Erzurum Milletvekili İbrahim AYDEMİR,
 - Giresun Milletvekili Cemal ÖZTÜRK,
 - İstanbul Milletvekili Şirin ÜNAL,
 - İzmir Milletvekili Yaşar KIRKPINAR,
 - İzmir Milletvekili Tamer OSMANAĞAOĞLU,
 - Konya Milletvekili Mustafa KALAYCI,
 - Trabzon Milletvekili Salih CORA,
 - Uşak Milletvekili İsmail GÜNEŞ,
- özel sözcüler olarak seçilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Kâtip
<i>Cevdet Yılmaz</i>	<i>İsmail Faruk Aksu</i>	<i>Şirin Ünal</i>
Bingöl	İstanbul	İstanbul
(Bu raporun özel sözcüsüdür)		
Üye	Üye	Üye
<i>Dirayet Dilan Taşdemir</i>	<i>Ekrem Çelebi</i>	<i>Bülent Kuşoğlu</i>
Ağrı	Ağrı	Ankara
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Durmuş Yılmaz</i>	<i>Orhan Yegin</i>	<i>Cavit Arı</i>
Ankara	Ankara	Antalya
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Bekir Kuvvet Erim</i>	<i>Ahmet Kılıç</i>	<i>Nilgün Ök</i>
Aydın	Bursa	Denizli
(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)

Üye <i>Garo Paylan</i> Diyarbakır (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>İbrahim Aydemir</i> Erzurum (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Muhammet Naci Cinisli</i> Erzurum (Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye <i>Cemal Öztürk</i> Giresun (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Emine Gülizar Emecan</i> İstanbul (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Mehmet Bekaroğlu</i> İstanbul (Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye <i>Tamer Osmanağaoğlu</i> İzmir (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Yaşar Kırkpınar</i> İzmir (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Abdüllatif Şener</i> Konya (Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye <i>Mustafa Kalaycı</i> Konya (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Süleyman Girgin</i> Muğla (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Salih Cora</i> Trabzon (Bu raporun özel sözcüsüdür)
	Üye <i>İsmail Güneş</i> Uşak (Bu raporun özel sözcüsüdür)	

MUHALEFET ŞERHİ

(2/4892) esas numaralı “Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”ne karşı olmamızın nedenleri aşağıda belirtilmiştir.

Genel Değerlendirme

Yürürlük ve yürütme dahil 3 maddeden oluşan ve Yeni Konut Finansman Programı çerçevesinde konut sahipliğinin artırılması ve konut arzı artışının desteklenmesi amacını taşıdığı iddia edilen söz konusu kanun teklifi 20.01.2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş, aynı tarihte esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna sevk edilmiştir. Teklif başka bir ihtisas komisyonuna sevk edilmemiştir.

Söz konusu kanun teklifinin 23.01.2023 günü saat 11.00’ de Plan ve Bütçe Komisyonunun yapacağı toplantının gündemine alındığı Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığının yine 20.01.2023 tarih ve Z-13922241-130.02-1157799 sayılı yazıları ile komisyon üyelerine bildirilmiştir.

Kanun teklifi Plan ve Bütçe Komisyonunun 23.01.2023 günü saat 11.00 ‘de başlayan saat 17.30’a kadar devam eden toplantısında yaklaşık 8.5 saat süren bir çalışma süreci sonunda kabul edilmiştir.

Söz konusu kanun teklifi; acele ile komisyon gündemine getirilerek görüşme süresi kısıtlanmış, bu suretle düzenleme üzerindeki yorum ve katkı hakkımız da engellenmiş bulunmaktadır.

Kanun teklifinin genel olarak değerlendirilmesi:

Teklifin genel gerekçesinde;

“Yeni Konut Finansman Programı çerçevesinde vatandaşlarımızın konut sahipliğinin artırılması ve konut arzı artışının desteklenmesi öngörülmektedir.

Bu çerçevede vatandaşlarımızın kullanacakları konut finansmanlarında ilk 3 yıl boyunca gelirlerinin belirli bir düzeyinde taksit ödemesi yapabilmelerini sağlamak amacıyla geri ödenmesi koşuluyla Hazine tarafından katkı sunulması ve yüklenici tarafından da geri ödemesiz katkı sunulması öngörülmektedir.

Ayrıca, düzenleme ile; program kapsamında faiz oranı / kar payı, vade, finansman tutarı, hane gelirine ilişkin sınırlamalar gibi özelliklerin belirlenebilmesi için Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir.

Öte yandan, program kapsamında uygun koşullarda sağlanacak finansman için. Hazine tarafından uygun finansal araçlarla kaynak sağlanması planlanmıştır. Program kapsamındaki Hazine katkısından faydalanmak istemeyen vatandaşlarımıza da ayrıca, bankalarca esnek ödeme planı sunulabilmesi amacıyla düzenleme yapılmaktadır.”

açıklaması yer almaktadır.

Teklifin 1.maddesinin gerekçesinde ise;

“Madde ile Yeni Konut Finansman Programının genel çerçevesi belirlenmekte, program kapsamındaki katkıların sınırları ve ceza hükümleri düzenlenmektedir.”

şeklinde kısa bir açıklamaya yer verilmiştir.

Anayasa'nın “Konut hakkı” başlıklı 57. maddesi; *Devlet, şehirlerin özelliklerini ve çevre şartlarını gözeterek bir planlama çerçevesinde, konut ihtiyacını karşılayacak tedbirleri alır, ayrıca toplu konut teşebbüslerini destekler.”*

hükmünü taşımaktadır.

Yaklaşık 20 yılı aşkın bir süredir iktidarda bulunmasına karşın ülkede konut problemini çözemeyen Adalet ve Kalkınma Partisi, ekonomik krizin buhrana dönüşerek derinleştiği, sorunları çözüme umudunun dört aylık bir süre sonra yapılacak olan Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekili seçimlerine endekslendiği, seçim yatırımı olabilecek her türlü olanağın fırsatçı bir tavırla kullanıldığı bir ortamda **yürürlük ve yürütme maddeleri dahil 3 maddeden oluşan bir kanun teklifiyle bu kez vatandaşlarımızın konut problemini bir finansman programı çerçevesinde çözüme iddiasındadır.**

Konut sektöründeki sorunu sadece arz eksikliği, (zaman zaman fazlalığı), dönemsel talep fazlalığı, konut fiyatlarındaki artışlar vb gibi perspektifle değerlendirip sınırlayan, problemlerin sadece bir finansman sorunu olduğu mantığından hareketle hazırlanan Kanun teklifindeki düzenleme konut sektöründeki problemleri tam anlamıyla çözmekten uzaktır.

Türkiye’de bugün barınma hakkının finansallaştırılması ve piyasa temelli konut edindirme modelinin krizi yaşanmaktadır.

Türkiye’de bir yanda konut sahipliği oranı 2002 yılından 2022 yılına kadar% 73.1’den 57.5’e düşerken genellikle yatırım aracı olarak üretilen lüks konutlar ile halkın gelir seviyesi arasındaki uçurumun giderek açılması sonucunda bu konutların satılamaması problemi yaşanmaktadır.

Konut hakkının finansallaştırılması ile insan haklarının ayrılmaz bir parçası olan güvenli ve insan onuruna yakışır konutlarda yaşama hakkını ortadan kaldırmaktadır.

Barınma hakkı, finans piyasalarında oluşturulan yeni türev ürünlerin bir uygulama alanı haline dönüşmektedir. Türkiye’nin en büyük konut geliştiricisi ve müteahhidi olan TOKİ’nin bir kamu kuruluşu olması, barınma hakkının finansallaştırılmasına ve kentin metalaştırılmasına aktif olarak katılımını engellemektedir.

Konut sorunu, geçmişte uygulamaya konulan ve devam ettirilen yanlış politikalar sonucunda ortaya çıkan dengesizlikler, imar afları, şehirleşme, çevre, iklim krizi, arsa tedariki, girdi fiyatlarındaki aşırı artışlar, kent rantlarının vergilendirilmesi, konut üretim ve satışının finansmanı, deprem, kentsel dönüşüm, vergi sistemi, yabancılara ev satışı vb konular bir bütün halinde ele alınmadan, palyatif ve günü birlik sonuç doğuracak tedbirlerle çözümlenemez.

Teklifin kısa vadeli amacı da yaklaşan seçimler dolayısıyla bir grup seçmeni memnun etmeye yöneliktir.

“Yeni konut Finansman Programı”nın esasları önce ilgili Bakanlar tarafından kamuoyuna ilan edilmiştir.

Daha sonra açıklama içeriğinin gerektirdiği yasa değişikliği yine iktidar partisi milletvekillerince hazırlanan kanun teklifiyle T.B.M.M. gündemine getirilmektedir.

Söz konusu durum 2018 Haziran ayından itibaren yürürlükte olan adına Cumhurbaşkanlığı Hükümet sistemi denilen ucube sistemin “Erkler ayrığı” ilkesine uyumsuzluğunu ve yürütmenin yasamaya bir nevi tahakkümünü göstermesi açısından iyi bir örnek teşkil etmektedir.

Yasama ve yürütme maddeleri dışında tek bir maddeden oluşan teklif, Hazine ve Maliye Bakanı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanınının 4 Ocak 2023 tarihinde “**Yeni Evim Konut Finansman Programı**” adıyla açıkladıkları, kamuoyunda “orta gelirliye konut” olarak yaygınlaşan ve 16 Ocak 2023 tarihinde uygulamaya giren programa yasal alt yapı oluşturmak amacıyla hazırlanmıştır.

Teklif, bir benzeri kur korumalı mevduat uygulamasıyla ilgili olarak geçen yıl yaşanan Kur Korumalı Mevduat sorununda olduğu gibi, “**uygulama başlasın yasa arkadan gelsin**” anlayışının bir sonucu yazılmış bir metindir.

Bir bakıma teklif yürütmenin TBMM'ye “biz uygulamaya başladık siz de buna uygun kanun yapın” şeklinde bir dayatmasıdır.

“Yeni Konut Finansman Programı” başlığıyla, Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna eklenmesi teklif edilen yeni bir geçici maddeyle (37), TC vatandaşlarının konut finansmanı taksit ödemelerine Hazinesinin katkı sağlamasına yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Daha önce açıklanan programdan yararlanmak için gerekli koşullar,

-konutu olmayan,

-edineceği konutu 5 yıl süreyle_satmamayı kabul eden,

-son bir yılda konut alacağı ilde konut satışı yapmamış olan

-İstanbul (1.Bölge) , Ankara, İzmir, Bursa, Antalya, Mersin ve Muğla (2.Bölge) için son bir yılda o ilde ikamet etmiş olma

-ve belli bir miktarda hane halkı toplam gelirine sahip olma,

şeklinde sıralanmıştır.

Bu kapsamda, İstanbul'da 5 milyon liraya kadar, Ankara, İzmir, Bursa, Antalya, Mersin ve Muğla'da 3 milyon liraya kadar, diğer illerde de 2 milyon liraya kadar kamu bankalarının düşük faizle (en düşüğü aylık yüzde 0,69) kredi kullandırmaları öngörülmektedir.

Söz konusu teklif, kullanılacak bu kredilere hazine tarafından ilk üç yıl için sağlanacak finansman desteğinin alt yasal alt yapısını oluşturmayı amaçlamaktadır.

Bu kapsamda kredi kullananların ilk üç yıl ödemeleri gereken kredi taksitinin bir kısmını “Hazine taksit katkısı” adıyla Hazine ödeyecektir. Teklifte, sağlanacak Hazine

katkısı, "yararlanan kişilerin ilk üç yıldaki finansman taksit tutarının hane gelirinin yüzde 30'unu aşan kısmı" olarak tanımlanmaktadır. Destekle ilgili süreyi üç yıldan bir yıla indirme, hane geliriyle ilgili yüzde 30 oranını da yüzde 50'ye çıkarma konusunda Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir.

Konut sahipleri, hazine taksit katkısını kredi vadesinin son sekiz yılında taksitlerle geri ödeyecektir.

BÜTÇENİN YÜZDE 10'U KADAR ÖDENEK EKLEME YETKİSİ

Teklifle, Hazinesinin sağlayacağı bu katkı için Hazine ve Maliye Bakanına, Bakanlık bütçesine ödenek ekleme yetkisi verilmektedir.

Bu şekilde verilecek konut finansman desteğinin Genel Bütçe Ödeneklerinin yüzde 5'ini aşmayacağı öngörülmektedir. Cumhurbaşkanına bu tutarı bir katına kadar artırma yetkisi verilmektedir.

"Orta gelirliye konut" olarak yaygınlaşan ve 16 Ocak 2023 tarihinde uygulamaya giren programa yasal alt yapı oluşturmak amacıyla hazırlanan ancak T.B.M.M.'nde ilgili komisyonlarında yeteri kadar tartışılmayan hükümlerle bütüncül olmayan yasa yapma alışkanlığı ilave problemlere neden olacaktır.

24 Haziran 2018 seçimlerinden sonra uygulanmaya çalışılan Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi(?) ile kamu yönetim organizasyonunda yapılan kalıcı değişiklikler ve "atanmış bakan" müessesesi kamu yönetiminin çalışma tarzını olumsuz yönde etkilemekte, bu durum ayrıca kanun tekliflerinin hazırlanma ve T.B.M.M.'ne, komisyonlara sunum aşamalarında düşük profilli ve belirsiz bir yapının ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Yasa önerisi aşamasında başlayan yasama zaafı, TBMM'yi nitelikli yasa yapma hak ve yükümlülüğünden alıkoymaktadır.

24 Haziran 2018 seçimlerinden sonra yürürlüğe giren Anayasa'nın "Kanunların teklif edilmesi ve görüşülmesi" başlıklı 88. maddesine göre, kanun teklif etmeye milletvekilleri yetkili kılınmıştır. Ancak T.B.M.M.'nin yasama faaliyetlerinin nasıl gerçekleştirileceği konusunda yaklaşık 54 aydan beri yaşanan problemler güncelliğini korumaktadır.

"Atanmış bakan" müessesesinin kamu yönetiminin çalışma tarzını olumsuz yönde etkilediği, ayrıca kanun tekliflerinin hazırlanma ve T.B.M.M.'ne, komisyonlara

sunum aşamalarında düşük profilli ve belirsiz bir yapının ortaya çıkmasına neden olduğu gözlemlenmektedir.

"İstismarcı anayasa değişikliğinin istismarcı uygulanması", Türkiye devletini, Anayasal devlet özelliğinden uzaklaştırmış bulunmaktadır.

2018 seçimlerinden sonra geçen elli dört aylık süreç sonunda yasama sürecinde, kanun tekliflerinin, erkler ayrılığı ilkesine aykırı olarak yürütme tarafından TBMM'de en fazla üyeye sahip bulunan parti grubu üyeleri aracılığıyla muvazaalı bir biçimde parlamentoya sunulduğu, kanun tekliflerinin komisyonlarda ve genel kurulda görüşülmesi aşamasında tam bir belirsizlik ve kargaşa yaşandığı, kanun teklifini hazırlayıp (!) komisyona sunan milletvekili veya milletvekillerinin teklif metninin içeriğinden dahi habersiz olduğu, teklif metninde yer alan hükümlerin komisyonlara anlatım ve sunumunda çoğu kez güç duruma düştükleri, konuya ilişkin olarak bürokrasiden ve yürütmenin diğer kademelerinden kendilerine sağlıklı bir bilgi akımının sağlanamadığı müşahade edilmektedir.

9 Temmuz 2018'de yürürlüğe giren 6771 sayılı Kanunla yapılan Anayasa değişikliğinin elli dört aylık uygulaması, "tek adam yönetiminin" sürdürülemez özelliğini teyit etmiş bulunmaktadır.

Söz konusu Anayasa değişikliği ile hükümet ve bakanlar kurulu kaldırılmış, "Cumhurbaşkanı'nın yürütme ile özdeşleşmiş olması", nedeniyle yürütme "tek kişi" yönetimine indirgenmiştir.

Yasama bakımından da; parti başkanı olması nedeniyle TBMM'de Cumhurbaşkanı'nın ön onay vermediği yasa önerisi kabul görmemektedir. Bu tutum yasa tekliflerinin yasalaşma sürecini de olumsuz yönde etkilemektedir.

6771 sayılı Kanun ile Anayasa'da yapılan değişiklikle bütçe kanunu dışında bütün yasa önerilerini hazırlama yetkisi, TBMM' üyelerine aittir. Ne var ki, yaklaşık elli dört aylık uygulama, değinilen anayasal düzenlemeye rağmen, TBMM'nin yasama yetkisini özerk bir biçimde kullanmadığını teyit etmiş bulunmaktadır. Öncelikle, genellikle TBMM'de birinci parti konumunda olan AK Partili vekillerin imzasını taşıyan yasa önerileri, aslında Saray ve/veya bakanlık bürokratları tarafından hazırlanmakta; bu durum, yasama sürecini inisiyatif aşamasında muvazaalı kılmaktadır. Yasama çalışmalarının mutfağı niteliğindeki komisyonlar, bir tür yasak savma süreci olarak

görülmekte; Genel Kurul'da ise, müzakere süreci işletilememekte; genellikle AKP-MHP (Cumhur ittifakı) üyesi vekillerin oyu belirleyici olmaktadır.

Çoğunluk dayatması nedeniyle müzakere sürecinin işletilemediği TBMM'de oylanan kanunların çoğunluğu, Anayasa'ya aykırı bir biçimde hazırlanan "torba yasa" tarzına göre çıkarılmaktadır. Bunun sonucunda da yasanın ulaşılabilirlik, anlaşılabilirlik ve öngörülebilirlik özellikleri zedelenmekte veya ortadan kalkmaktadır.

Özet olarak, yasa önerisi aşamasında başlayan yasama zaafı, TBMM'yi nitelikli yasa yapma hak ve yükümlülüğünden alıkoymaktadır.

(2/4892) esas numaralı "Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"nin T.B.M.M.'ne sunulması ve Plan ve Bütçe komisyonunda görüşmesi sırasında gözlemlenen tablo da maalesef yukarıdaki tespitlerimizi bir kez daha doğrular niteliktedir.

24 Haziran 2018 tarihinden itibaren T.B.M.M.'nde yasama faaliyeti açısından gözlemlenen gelişmeler bu sistemin sürdürülemez olduğunu "Güçlendirilmiş Parlamenter Sisteme" bir an önce geçilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır.

2. Yaklaşık elli dört aylık süre boyunca uygulanmaya çalışılan Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi olarak adlandırılan sistemin de sakıncalarına ilave olarak, olağan yasa yapma sürecinin de dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarda yeteri kadar tartışılmayan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan aceleyle geçirilmek suretiyle yasa yapma alışkanlığı genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırıdır.

T.B.M.M.'nin geçmiş yasama dönemlerinde kanun tasarıları ve tekliflerinin acele ile gündeme getirilerek kamuoyunda ve ilgili komisyonlarda yeterince tartışılmadan aceleyle yasalaştırılması yöntemi bir alışkanlık haline getirilmiş bulunmaktadır.

Söz konusu kanun teklifinin sivil toplum kuruluşlarının, sektör temsilcilerinin ve ilgili kamu kuruluşlarının geniş ölçüde görüşüne başvurulmadan acele ile hazırlandığı anlaşılmaktadır.

Bu durum sivil toplum temsilcilerinin teklifin komisyondaki görüşmeleri sırasında yaptığı açıklamalardan öğrenilmiştir.

Geçmiş dönemlerde de kötü bir alışkanlık olarak değerlendirdiğimiz bu türden kanun hazırlama ve yapma tekniği, hem kanun tekliflerinde ele alınan konuların yürürlükteki mevzuatla uyumu açısından ciddi sorunlar yaratmış, hem de bu kanunların uygulanması aşamasında daha önceden öngörülemeyen sıkıntıların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bunun sonucunda, TBMM'den ilgili ihtisas komisyonlarında yeterince tartışılıp görüşülmeden acele bir şekilde geçen çok sayıda düzenlemeden ülkemiz ve vatandaşlarımız doğrudan veya dolaylı olarak olumsuz etkilenecek mağdur olmakta ve aynı kanun maddesinin kısa süre içinde defalarca değiştirilmesi gereği doğmaktadır. Hatta bu düzenlemelerden bazıları bilahare Anayasa Mahkemesi tarafından Anayasa'ya aykırı bulunularak iptal edilmektedir.

4 Ocak 2023 tarihinde "**Yeni Evim Konut Finansman Programı**" adıyla açıklanan, kamuoyunda "orta gelirliye konut" olarak yaygınlaşan ve 16 Ocak 2023 tarihinde uygulamaya giren programa yasal alt yapı oluşturmak amacıyla hazırlanan bu Kanun teklifinde yer alan düzenlemeler acele ile düzenlenmemesi gereken hassasiyette olan konulardan oluşmaktadır.

Acele ile yapılmak istenen değişiklikler ülkemizin yaşadığı korkunç ve yıkıcı enflasyon ortamında yaşayan, artan konut fiyatları ve kiralari baskısı altında ezilen vatandaş kitlesinin konut ve barınma problemini bazı finansal düzenlemelerle çözmeye iddiasını taşımaktadır.

Devlet yönetimini, kamu maliyesini, başta kamu bankaları olmak üzere tüm bankacılık sistemini yakından ilgilendiren, başta konut sektörü tüm ilgili sektörlerdeki iş ve işleyiş kurallarını, piyasa oluşumunu, ekonomideki kaynak dağılımını ve ekonomik tercihleri etkileyen bu nitelikteki düzenlemelerin, acele ile kamuoyunda ve komisyonlarda yeterince tartışılmadan yasalaştırılmak istenmesi demokrasimizin yerleşik teamüllerine de uygun değildir.

Bu yöntemle, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının ve ilgili sivil toplum örgütlerinin kanunların hazırlık ve görüşülme aşamasında görüşlerinin alınamamasına, getirilen düzenlemelerin sosyal, ekonomik ve mali etkilerinin yeteri kadar anlaşılmasına ve tartışılmasına sebebiyet verilmektedir.

Bu durumda aynı zamanda kanun teklifleri, düzenleyici etki analizleri yapılmadan TBMM'ye sunulmuş olmakta, dolayısıyla söz konusu kanun değişikliklerinin yasal bir

gereklilik olan bütçeye ve ekonomiye getireceği mali yükü hesaplanamamaktadır. Bu çerçevede bütçe dengesinin bozulması ve dolayısıyla da ülke ekonomisinin olumsuz yönde etkilenmesine neden olmaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 02.07.2018 tarih ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişik "Gelir ve giderleri etkileyecek kanun teklifleri" başlıklı 14'üncü maddesi, Kamu gelirlerinin azalmasına veya kamu giderlerinin artmasına neden olacak ve kamu idarelerini yükümlülük altına sokacak kanun tekliflerinin getireceği malî yükün, orta vadeli program ve malî plan çerçevesinde, en az üç yıllık dönem için hesaplanıp tekliflere eklenmesi ve sosyal güvenliğe yönelik kanun tekliflerinde ise en az yirmi yıllık aktüeryal hesaplara yer verilmesi zorunluluğunu hüküm altına almıştır.

Söz konusu teklifin görüşülmesi sırasında özenli bir şekilde hazırlanması gereken mali yük tablosu **komisyon çalışmaları başlamadan komisyon üyelerinin dikkatine sunulmamıştır.**

Komisyon çalışmaları başladıktan sonra komisyon üyelerinin bilgisine sunulan notta, 50.000 konutluk bir büyüklük için belli senaryolarla yapılan çalışma neticesinde bu uygulamanın 2023 yılı içerisinde hazineye yükünün sadece 2.750 Milyar TL. olacağı belirtilmiş, konut miktarının 100.000 adet olması halinde bu desteğin hazineye maliyetinin 2 katına çıkacağı yönünde bir açıklamada bulunulmuştur.

Söz konusu bilgi notundaki rakamlar komisyon üyelerince yeteri kadar inandırıcı bulunmamış, bu kadar bir maliyet için neden 442.334.157.400 TL.lik bir ödenek ekleme ve Özel Tertip Devlet İç Borçlanma Senedi ihracı için yetki istenildiği yönündeki sorulara tatminkar cevaplar verilmemiştir.

5018 sayılı Kanunun 14. maddesinde açıklanan hesaplamalar kanun tekliflerinin ve komisyonlarda görüşülmesine başlanılması yasa yapma sürecinin etkin çalışması ve daha sağlıklı ve uzun ömürlü yasal düzenlemelerin yapılması açısından önemlidir.

Erkler ayrılığı ilkesini zedeleyen TBMM'nin denge ve denetleme mekanizmasını tamamen ortadan kaldıran Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi olarak adlandırılan yeni durumda; kanun tekliflerinin bizzat milletvekilleri tarafından hazırlanmış olduğu varsayımıyla (?) kanun teklifleri ve etki analizleri ile ilgili mekanizmanın nasıl kurulacağı, etki analizi için gereken sayısal verilerin yürütme organından ne tür bir

yöntemle edinilip komisyon üyelerine sunulacağı konusunda belirsizlikler mevcut bulunmaktadır. Bu sorunun ivedilikle ele alınarak çözüme kavuşturulması gerekmektedir.

Ayrıca teklif metinlerinde yer alan düzenlemelerin kapsamlı mali yükünün T.B.M.M.'den ve komisyon üyelerinden gizlenmesini parlamento hukuku, demokrasi açısından sakıncalı bulmaktayız.

“Yeni Evim Konut Finansman Programı” adıyla açıklanan, kamuoyunda “orta gelirlilere konut” olarak yaygınlaşan ve 16 Ocak 2023 tarihinde uygulamaya giren programa yasal alt yapı oluşturma iddiasında olan bir yasa teklifinin diğer ihtisas komisyonlarında görüşülmeden Plan ve Bütçe Komisyonunda süren ve sadece 8.5 saat süren görüşmelerle acele ile yasalaştırılmasını uygun görmüyoruz.

Söz konusu kanun teklifinin, Çevre, Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm, Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonlarında ayrıca esas veya tali komisyon sıfatıyla görüşülmesi gerekmekte idi.

TBMM İçtüzüğü'nün 23'üncü maddesinde "Tali komisyonların hangi yönden veya hangi maddeler hakkında görüş bildirecekleri havale sırasında belirtilmemiş ise, bu komisyonlar görüşlerini kendileriyle ilgili gördükleri hususlar üzerinde bildirirler" denilirken, yine İçtüzüğü'nün 34'üncü maddesinde "Bir komisyon, kendisine havale edilen teklifi, başka bir komisyonun ihtisası dahilinde görürse, gerekçeli olarak teklifin o komisyona havale edilmesini isteyebilir. Bir komisyon, kendisine havale edilen teklif yahut herhangi bir mesele için, bir başka komisyonun düşüncesini öğrenmeyi gerekli görürse, teklifin o komisyonda görüşüldükten sonra iadesini isteyebilir" denilmektedir. Yine, aynı maddenin bir başka paragrafında "Bir komisyon, başka bir komisyona havale edilmiş bir teklif yahut herhangi bir mesele için düşüncesini belirtmekte yarar görürse, o teklifin kendisine havale edilmesini isteyebilir" hükmüne yer verilmiştir

Komisyonlara üye seçilirken milletvekillerinin uzmanlık ve ilgili alanları göz önüne alınmaktadır. Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerinin her konuda yetkin birer uzman olduğunu söylemek mümkün değildir. Bu nedenle özel uzmanlık alanı ve değerlendirme, tartışma gerektiren konuların öncelikle ilgili komisyonlarda görüşülmesi gerekmektedir. Plan ve Bütçe Komisyonunun asıl komisyon olduğu durumlarda da tekliflerin ilgili tali komisyonlarca düzenlenecek komisyon raporları dikkate alınarak

Plan ve Bütçe Komisyonunda karara bağlanması hem doğru hem de İçtüzükle uygun olacaktır.

Hızlandırılmış, vizyoner olmayan tepki temeline dayalı yasa yapma mantığı, hukuk literatürümüz ve hukuk kalitesi açısından ciddi sıkıntılar doğurmakta, yetersiz, yeni sorun doğurucu kanunların çıkmasına neden olmakta, bir sonraki "yasa"daki bazı hükümler bir önceki "yasa" ile getirilen bazı hükümlerdeki yanlışlıkların düzeltilmesi veya bazı hükümlerin uygulanmasının ertelenmesini öngören hükümlerle ilintili olmaktadır.

-Yeni bir sisteme geçilmesine rağmen Plan ve Bütçe Komisyonunun çalışma usul ve esasları ile ilgili içtüzük değişikliklerinin yapılmaması dolayısıyla, kanun teklifinin komisyona sunulması ve komisyonda görüşülmesi sırasında, kanun teklifin içeriğinin komisyonda teklif sahipleri tarafından sunulması ve savunulması, yürütmenin ve bürokratik görevlilerin söz konusu komisyon görüşmelerine katılım ve katkı düzeyinin belirsizliği nedeniyle, söz konusu kanun teklifi maddelerinin komisyonda iyice irdelenip değerlendirilmesi mümkün olmamıştır.

-Teklifteki kanun maddelerinin tümü ile ilgili olarak ilgili tüm meslek kuruluşlarının ve sektör temsilcilerinin görüşleri alınmamış veya alınan görüşler Komisyon üyelerinin tamamına dağıtılmamıştır. Görüşlerini belirten sivil toplum kuruluşlarının görüşlerine itibar edilmemiştir.

-Teklifteki kanun maddeleri ile ilgili olarak diğer alakalı kamu kuruluşlarının görüşleri alınmamış veya alınan görüşler görüşmelerden önce Komisyon üyelerinin tamamına dağıtılmamıştır.

-Teklifteki kanun maddelerinin bazıları ile ilgili olarak tam ve kapsamlı bir etki analizi çalışması yapılmamıştır. Yapılan analiz çalışması maddelerin komisyonda görüşülmesine geçildiği sırada komisyon üyelerinin bilgisine sunulmuştur.

Yukarıda açıklanan nedenlerle Anayasada öngörülen olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarda yeteri kadar tartışılmayan kanun teklifleriyle acele yasa yapma alışkanlığının genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırı olduğu kanaatiyle "Kanun Teklifinin" bütününe karşıyız.

3.Teklifin 1 maddesinde yer alan düzenlemelerin değerlendirilmesi

28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna geçici 37. maddeyi ekleyen teklif metninin 1. maddesi 11 fıkradan oluşmaktadır.

Teklifin 1. maddesiyle, 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna geçici madde eklenmektedir.

Geçici 37. maddenin 1. fıkrası ile

-4749 sayılı Kanuna geçici madde eklenerek, *Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerçek kişilerin konut finansmanı taksit ödemelerini kolaylaştırmak amacıyla bankalar tarafından sağlanan konut finansmanı taksitlerine katkı sağlanmasına yönelik olarak Cumhurbaşkanı tarafından belirlenecek bir kamu bankası aracılığıyla 5411 sayılı Kanun kapsamında faaliyet gösteren bankalara nakit kaynak aktarılmasına olanak tanımakta,*

-Nakit kaynak aktarımı için Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinde mevcut ya da yeni açılacak tertiplere ödenek eklemeye Hazine ve Maliye Bakanı yetkili kılınmakta,

- Bu madde kapsamında bir yıl içerisinde katkının sağlanabileceği konut finansmanının toplam anapara tutarının, ilgili yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun 1 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile belirlenen başlangıç ödeneklerinin yüzde 5'ini aşamayacağı,

- Bu tutarı bir katına kadar arttırmaya Cumhurbaşkanının yetkili olacağı,”

hususlarında düzenleme yapmaktadır.

1. fıkarda yer alan hükümlerle amacıyla bankalar tarafından sağlanan konut finansmanı taksitlerine katkı sağlanmasına yönelik olarak Cumhurbaşkanı tarafından belirlenecek bir kamu bankası aracılığıyla 5411 sayılı Kanun kapsamında faaliyet gösteren bankalara nakit kaynak aktarılmasına olanak tanımakta, bu nakit kaynak aktarımı için Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinde mevcut ya da yeni açılacak tertiplere ödenek eklemeye Hazine ve Maliye Bakanı yetkili kılınmaktadır .Hazine ve Maliye Bakanına 2023 yılı Bütçe Kanunuyla verilen genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerine verilen toplam ödenek tutarının(TL.) % 5'ini aşmayacak kadar ödenek ekleme yetkisi verilerek istenilmektedir. Bu tutarı bir katına kadar arttırmaya da Cumhurbaşkanı yetkili kılınmıştır.

Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun 1 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendiyle belirlenen 2023 yılı Genel Bütçe ödenekleri 4.423.341.574.000 TL. dir.

Dolayısıyla Hazine ve Maliye Bakanlığına bu toplamın yüzde 5'i olan 221.167.078.700 TL. milyar liraya kadar Bütçeye ödenek ekleme yetkisi verilmektedir. Cumhurbaşkanı da bu tutarı bir kat artırma yetkisini kullanırsa, yürütme organına Genel Bütçe ödeneklerinin yüzde 10'u kadar yani 442.334.157.400 TL.lik ödenek ekleme yetkisi tanınmaktadır.

Yürütme organına Bütçe ödeneklerinin yüzde 10'u kadar bütçeye ödenek ekleme yetkisi vermek TBMM'nin bütçe hakkından vaz geçmesi anlamına gelmektedir.

Bu ödeneğin, ek bütçe yasa teklifi ile TBMM'ye getirilip 2023 yılı Merkezi Yönetim bütçesine eklenmesi gerekir.

Söz konusu düzenlemenin 4749 sayılı Kanuna Geçici madde eklenmek suretiyle yapılması Anayasal açıdan mümkün bulunmamaktadır.

Anayasanın “Bütçe ve kesin hesap” başlıklı 161. maddesinde;

“Kamu idarelerinin ve kamu iktisadî teşebbüsleri dışındaki kamu tüzel kişilerinin harcamaları yıllık bütçelerle yapılır

Malî yıl başlangıcı ile merkezi yönetim bütçesinin hazırlanması, uygulanması ve kontrolü ile yatırımlar veya bir yıldan fazla sürecek iş ve hizmetler için özel süre ve usuller kanunla düzenlenir. Bütçe kanununa, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz.

Cumhurbaşkanı bütçe kanun teklifini, malî yılbaşından en az yetmişbeş gün önce, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar. Bütçe teklifi Bütçe Komisyonunda görüşülür. Komisyonun ellibeş gün içinde kabul edeceği metin Genel Kurulda görüşülür ve malî yılbaşına kadar karara bağlanır.

Bütçe kanununun süresinde yürürlüğe konulamaması halinde, geçici bütçe kanunu çıkarılır. Geçici bütçe kanununun da çıkarılmaması durumunda, yeni bütçe kanunu kabul edilinceye kadar bir önceki yılın bütçesi yeniden değerlendirme oranına göre artırılarak uygulanır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Genel Kurulda kamu idare bütçeleri hakkında düşüncelerini her bütçenin görüşülmesi sırasında açıklarlar, gider artırıncı veya gelirleri azaltıcı önerilerde bulunamazlar.

Genel Kurulda kamu idare bütçeleri ile değişiklik önerileri, üzerinde ayrıca görüşme yapılmaksızın okunur ve oylanır.

Merkezî yönetim bütçesiyle verilen ödenek, harcanabilecek tutarın sınırını gösterir. Harcanabilecek tutarın Cumhurbaşkanlığı karanamesiyle aşılabileceğine dair bütçe kanununa hüküm konulamaz.

Carî yıl bütçesindeki ödenek artışını öngören değişiklik teklifleri ile carî ve izleyen yılların bütçelerine malî yük getiren tekliflerde, öngörülen giderleri karşılayabilecek malî kaynak gösterilmesi zorunludur.”

hükmü yer almaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 19. Maddesinin son fıkrasında da;

“Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerindeki ödeneklerin yetersiz kalması halinde veya öngörülmeven hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, karşılığı gelir gösterilmek kaydıyla, kanunla ek bütçe yapılabilir”

hükmüne yer verilmiştir.

Demokrasilerde kamu harcamalarının büyüklüğüne, miktarına; bu harcamaların kamu kurumları ve kamu hizmetleri itibarıyla dağılımına ve yine bu harcamaları karşılayabilmek için, bunların finansmanı için halka getirilecek olan vergilere, millet adına, onun seçilmiş temsilcileri karar verir. “Bütçe hakkını” böyle tanımlanmaktadır.

Anayasanın 87. maddesi Kanun koymak, değiştirmek, kaldırmak; bütçe ve kesin hesap kanun tekliflerini görüşmek ve kabul etmek T.B.M.M.’nin görevleri arasında sayılmıştır.

2023 yılına ilişkin Ek Bütçe Kanunu yapmak yerine; bu kanun teklifi ile getirilen hükümlerle 4749 sayılı Kanuna geçici madde eklenerek, Hazine ve Maliye Bakanına 2023 yılı Bütçe Kanunuyla genel bütçeli kuruluşlarının ödeneğinin % 5’ne kadar Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinde mevcut ya da yeni açılacak tertiplere ilave ödenek ekleme yetkisinin verilmesi ve bu tutarı % 10’a kadar artırmak için Cumhurbaşkanına yetki tanınması Anayasa’nın 87, 161. maddelerini by pass amacını taşımaktadır.

Yeni Konut Finansman Programının doğurduğu, 2023 yılı Merkezi Yönetim Bütçesinden kaynak tahsisi ihtiyacının Ek Bütçe teklifi yerine hem yasama ve finans kurnazlığı yöntemleriyle karşılanmasının nedeni anlaşılammaktadır. Bu durum aynı zamanda TBMM’nin bütçe hakkının devri anlamına gelmektedir.

Bu durum Anayasa'nın 87. maddesinde tanımını bulan "Bütçe Hakkı'nın ihlali anlamına gelmektedir, aynı zamanda Anayasa'nın 161 maddesi hükmüne ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu düzenlemelerine aykırılık taşımaktadır.

Nitekim Anayasa Mahkemesi 2021 yılında çıkarılan 7349 sayılı Kanunun 7'nci maddesiyle Cumhurbaşkanına, "genel bütçe gelir tahmini üzerinde gerçekleşen gelir kadar genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idarelerin bütçelerine ödenek ekleme" yetkisi ile ilgili düzenlemeyi CHP'nin itirazı üzerine 2021/113 esas ve 2022/120 sayılı kararıyla TBMM'nin bütçe hakkına aykırı bularak oybirliğiyle iptal etmiştir.

Anayasa Mahkemesi bu kararda;

"...Yasama organının kamu harcamalarının çeşit ve miktarı ile kaynağını önceden belirleme ve onaylama yetkisi bütçe hakkının bir gereğidir. Kuralla Türkiye Büyük Millet Meclisine (TBMM) ait bu yetkiler Cumhurbaşkanı'na devredilmektedir. Anayasa'nın 161. maddesinin birinci fıkrasında kamu idarelerinin harcamalarının bütçeler ile yapılabileceği belirtilmiştir. Yıl içinde tahminden fazla mali kaynak olduğu fark edildiğinde bu kaynakların harcanmasına karar verme yetkisi bütçe hakkı gereğince TBMM'ye aittir. Anılan maddenin yedinci fıkrasında da merkezî yönetim bütçe kanunuyla verilen ödeneğin harcanabilecek tutarın sınırını gösterdiğinin ve harcanabilecek tutarın Cumhurbaşkanlığı karnamesiyle aşılabileceğine dair hüküm konulamayacağı belirtiltiği gözetildiğinde bütçe kanununa veya diğer kanunlara ödenek üstü harcama yapılabileceğine ilişkin bir hüküm konulamayacağı açıktır.

Ayrıca Anayasa'nın 161. maddesinin sekizinci fıkrasında cari yıl bütçesindeki ödenek artışını öngören değişiklik tekliflerinde öngörülen giderleri karşılayabilecek mali kaynak gösterilmesinin zorunlu olduğu belirtilmiştir. Yılı bütçe kanunlarında belirtilen ödenek tutarlarının artırılması suretiyle yılı bütçe kanunlarının değiştirilmesinin ek bütçe niteliğinde olduğu gözetildiğinde bütçe hakkı gereğince bu tür değişikliklerin bütçe kanunları için belirlenen usul ve esaslara tabi olması gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Bu itibarla kural TBMM'nin bütçe kanunlarıyla ödenek tutarlarının önceden belirlenmesini, bu doğrultuda izin verilmesini zorunlu kılan ve bütçeyle verilen ödeneğin üstünde harcama yapılamayacağını belirten anayasal hükümlere aykırılık oluşturmakta ve bütçe hakkıyla bağdaşmamaktadır."

şeklinde saptamalara yer vererek düzenlemeyi Anayasa'nın 161. maddesine aykırı bularak iptal etmiştir.

Söz konusu Geçici maddenin 6. fıkrası ile de;

“Hazine ve Maliye Bakanlığınca bu madde kapsamında sağlanan finansmanın menkul kıymetleştirilmesi amacıyla bu Kanunun 2 nci maddesinde sayılan kuruluşlar¹ ve bunların kuracağı fonlara ikrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri ihraç etmeye,

-ve/veya anılan kuruluş ve fonlar tarafından çıkarılacak varlığa dayalı menkul kıymetlerin alınması karşılığında özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri ve kira sertifikaları ihraç etmeye ve ihraç edilecek senetlerin ve kira sertifikalarının vade, faiz]getiri ve diğer şartlarını belirlemeye Hazine ve Maliye Bakam yetkili kılınmakta,

- Bu fıkra kapsamında ihraç edilecek özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri ve kira sertifikaları için Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinin mevcut ya da yeni açılacak tertiplerine ödenek eklemeye Hazine ve Maliye Bakanı yetkili kılınmaktadır.,

Bu fıkra kapsamında ihraç edilecek özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri ve kira sertifikaları bu Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasında belirlenen net borç kullanımı hesabına borçlanma olarak dahil edilmeyecektir.

Bu fıkra kapsamında ikrazen ihraç edilecek özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri tutarı bu Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi kapsamında yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile belirlenen limitin hesaplanmasında da dikkate alınmayacaktır.

Bu fıkra kapsamındaki varlığa dayalı menkul kıymetlerin değerinin belirlenmesine, bu menkul kıymetler ile ilgili yapılacak işlemlere ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakam yetkili kılınacaktır.

4749 sayılı Kanunun 5. maddesi;

“Borçlanma, ikraz ve garanti limiti

¹ Kanunun 2. Maddesinde sayılan kuruluşlar; merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, sosyal güvenlik kurumları, kamu iktisadi teşebbüslerini, özel hukuk hükümlerine tâbi olmakla beraber sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait olan kuruluşları, fonları, kamu bankalarını, yatırım ve kalkınma bankalarını, büyükşehir belediyelerini, belediyeleri ve bunlara bağlı kuruluşlar ile sair yerel yönetim kuruluşlarını, yap-işlet-devret, yap-işlet ve işletme hakkı devri ve benzeri finansman modelleri çerçevesinde gerçekleştirilmesi öngörülen projeler kapsamında ödeme yükümlülükleri Hazine Müsteşarlığınca garanti edilen kuruluşları ve hibelerle sınırlı olmak kaydıyla sivil toplum örgütlerini kapsar.

Madde 5 - Malî yıl içinde 1 inci Maddede belirtilen ilkeler ve malî sürdürülebilirlik de dikkate alınarak yılı bütçe kanununda belirtilen başlangıç ödenekleri toplamı ile tahmin edilen gelirler arasındaki fark miktarı kadar net borç kullanımı yapılabilir.

Borçlanma limiti değiştirilemez. Ancak borç yönetiminin ihtiyaçları ve gelişimi dikkate alınarak, bu limit yıl içinde en fazla yüzde beş oranında artırılabilir. Bu miktarın da yeterli olmadığı durumlarda, ilave yüzde beş oranında bir tutar, ancak Cumhurbaşkanı kararı ile artırılabilir. Bütçenin denk olması durumunda da borçlanma, anapara ödemesinin en fazla yüzde beşine kadar artırılabilir.

Vadesinde nakden ödenenler hariç, çeşitli kanunlara dayanılarak ikrazen ihraç olunan özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri bu limitin hesaplanmasında dikkate alınmaz. Malî yıl içerisinde ikrazen ihraç edilecek özel tertip Devlet iç borçlanma senetlerinin limiti her yıl bütçe kanunlarıyla belirlenir.

Mali yıl içinde sağlanacak garantili imkân ve dış borcun ikrazi limiti, yılı bütçe kanunuyla belirlenir.”

Söz konusu kanun hükmüne göre 2023 yılı için yapılacak iç borç azami tutarı aşağıdaki gibi hesaplanmaktadır.

“4.423.341.574.000-3762.439.808.000=660.901.766.000 (2023 Bütçe Kanunu Madde 3.)

(660.901.766.000+(660.901.766.000*%5)=693.946.854.300 (4749 sayılı Kanun Madde 5, birinci cümle)

(693.946.854.300+(693.946.854.300*%5)=**728.644.197.015 TL**(4749 sayılı Kanun Madde 5 ikinci cümle)

7427 sayılı 2023 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun “Hazine garantili imkân ve dış borcun ikrazi limiti ile borç üstlenim taahhüt limiti ve borçlanmaya ilişkin işlemler” başlıklı 12. Maddesinin 2. Fıkrası ile Genel Bütçeli Kuruluşlar Başlangıç Ödeneği tutarı olan 4.423.341.574.000 TL.'nin yüzde 3'üne kadar ikrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç edilebilecektir. Bu tutar da **32.706.247.220 TL.dir.**

Yani 2023 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile yasama organınca yürütme organına verilen toplam borçlanma yetkisi **(728.644.197.015+32.706.247.220=761.350.444.235 TL.)dir.**

Kanun teklifinin 1. maddesiyle 4749 sayılı Kanuna eklenen Geçici 37. Maddenin 6 numaralı fıkrasıyla yapılacak ikrazen ihraç edilecek özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri tutarlarının 2023 yılı için hesaplanan toplam limit içinde hesaplanmaması yönünde düzenleme yapılmaktadır.

Yani yürütme kendisine 2023 yılı Bütçe Kanunu ile verilen yetkiyi aşarak borçlanma yapacaktır.

Bunun da ilave azami tutarının 442.334.157.400 TL. olacağı tahmin olunmaktadır.

Söz konusu fıkrada yer alan düzenleme ile 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna geçici madde eklenmekte, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun 12. maddesinde yer alan ve Hazine ve Maliye Bakanlığına 2023 yılı içinde genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri başlangıç ödeneklerinin yüzde üçüne kadar verilmiş olan ikrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç edilebilme yetkisini artırmaktadır.

Bu düzenleme ile halen **32.706.247.220 TL.** olan ikrazen borçlanma limiti 442.334.157.400 TL.artırılmaktadır.

Anayasa'nın 87. maddesi; Bütçe ve kesin hesap kanun tekliflerini görüşme ve kabul etmeyi T.B.M.M.'nin görevleri arasında saymaktadır.

Bilindiği üzere Anayasamızda Bütçenin TBMM'ye sevkî, görüşülmesi ve yasalaşması ile ilgili özel düzenleme yer almaktadır.Söz konusu düzenleme Anayasa'nın bütçe ve kesin hesaplara ilgili düzenlemeleri içeren 161. maddesinde bulunmaktadır.

İlgili yıl bütçe kanununda yer alan bir hükümde yer alan bir oranla hesaplanan tutarın TBMM üyesi milletvekillerce başka bir kanuna ek geçici madde eklenmesi suretiyle verilen kanun teklifi ile değiştirilmesi anayasal açıdan mümkün müdür? Bu bir yasama kurnazlığıdır. Bu durum Anayasa'nın 161. maddesine aykırılık teşkil etmektedir.

Aslında bu tartışma adına Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi denilen garabetle ilgili yeni bir durumu da ortaya koymaktadır.

Bütçe Kanunu bizzat Cumhurbaşkanınca verilen yegâne kanun teklifi olduğuna göre ilgili anayasal prosedüre göre yasalaşan Merkezi Yönetim Kanununda yer alan

bir hükmün milletvekilleri tarafından verilen ve başka kanunlara geçici madde eklenmesini içeren kanun teklifleri aracılığıyla değiştirilmesi Anayasa'ya aykırı olmayacak mıdır?

Söz konusu düzenleme ile ilgili olarak tartışılması gereken ikinci bir husus, söz konusu Anayasa maddesinde yer alan “Carî yıl bütçesindeki ödenek artışını öngören değişiklik teklifleri ile carî ve izleyen yılların bütçelerine malî yük getiren tekliflerde, öngörülen giderleri karşılayabilecek malî kaynak gösterilmesi zorunludur.” şeklindeki düzenleme ile bu değişiklik teklifinin bütçeye ilave bir mali külfet getirme ihtimali olduğundan kaynak gösterilmek şartıyla “bir ek bütçe teklifi” ile yasalastırılması gereğidir.

Bu duruma ilişkin bir düzenleme 5018 sayılı Kamu Yönetimi ve Mali Kontrol Kanununun “Merkezi Yönetim Bütçesinin görüşülmesi” başlıklı 19. maddesinde yer almaktadır.

Kanun teklifi metninde yer alan düzenleme yukarıda belirtilen nedenlerle Anayasa'nın 161. maddesi ile “bütçe hakkını” düzenleyen 87. maddesi hükümlerine aykırı bulunmaktadır.

İkrazen Özel Tertip Devlet İç Borçlanma Senetleri, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından kamu kurum ve kuruluşlarına, söz konusu kurumların borçlandırılması suretiyle ihraç edilen Özel Tertip Devlet İç Borçlanma Senetleridir.

Teknik olarak “Hazine tarafından kamu kurum ve kuruluşlarına, söz konusu kurumların borçlandırılması suretiyle çıkarılan Özel Tertip Devlet İç Borçlanma Senetleri” olarak tanımlansa da aslında anlamı “hatır senedir”.

Aslında bu düzenleme ile Hazine ve Maliye Bakanlığı görünüşte Merkez Bankası kaynaklarını kullanmadan, aslında indirekt yöntemler uygulamak suretiyle Merkez Bankası'nın kaynaklarını “kamu” bankalarına aktarılmasını sağlayarak “kamu” bankalarının kredi vermeye devam etmesini mümkün kılmaktadır.

Son dönemlerde Varlık Fonu ve alt fonları vasıta kılınmak suretiyle kamu bankalarına dolaylı yollardan kaynak aktarılırken şimdi kanun teklifi metninde yer alan bu düzenleme ile bu işlemlere devam etmek için artık ilave bir kaynağa ihtiyaç duyulduğu anlaşılmaktadır.

Komisyon görüşmeleri sırasında, söz konusu işlemlerin neden dolambaçlı finansal işlemler yapılarak gerçekleştirildiği, İkrazen Özel Tertip Devlet İç Borçlanma Senetleri ile ilgili limitin artırılması ve bu yöntemle Merkez Bankası kaynakları kullanılarak gerçekleştirilecek parasal genişlemenin ülke ekonomisini faiz, enflasyon, kur sarmalına sokup sokmayacağına dair olarak sorulan sorulara tatminkar bir yanıt alınamamıştır.

Kanun teklifinin görüşülmesine geçilmeden önce Kanun teklifi ile 4749 sayılı Kanuna eklenen Geçici Madde 37 de yer alan düzenlemelerin Anayasa'ya aykırı olduğu ifade edilmesine karşın Komisyonca bu talebimiz karara bağlanmadan görüşmelere geçilmiştir.

Oysa Meclis İç Tüzüğü'nün 38. maddesi “ Komisyonlar, kendilerine havale edilen tasarı veya tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Bir komisyon, bir tasarı veya teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder“ hükmünü taşımakta olup bu sorun bu madde uyarınca çözüme bağlanmadan teklif görüşmelerine geçilemez.

Buna karşın Anayasa'ya aykırılık iddiası karara bağlanmadan maddeler üzerinde görüşmelere geçilmesi İçtüzüğe aykırıdır.

Bu durum üzerine, söz konusu düzenlemenin, İç Tüzük 'ün 38'inci ve Anayasa 'nın 2, 5, 7, 57, 161 'inci maddelerine aykırı olduğundan geri çekilmesini içeren önergemiz ise red edilmiştir.

Mevcut Anayasa Mahkemesi kararına karşın, iptal edilen kanuni düzenleme benzeri bir düzenlemede TBMM'nin ısrarı Anayasa'nın 153. Maddesinin son fıkrasına da² aykırılık teşkil etmektedir.

Söz konusu teklifin görüşülmesi sırasında özenli bir şekilde hazırlanması gereken mali yük tablosu komisyon çalışmaları başlamadan komisyon üyelerinin dikkatine sunulmamıştır.

Komisyon çalışmaları başladıktan sonra komisyon üyelerinin bilgisine sunulan notta, 50.000 konutluk bir büyüklük için belli senaryolarla yapılan

²Anayasa Madde 153. Son fıkra...Anayasa Mahkemesi kararları Resmî Gazetede hemen yayımlanır ve yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzelkişileri bağlar.

çalışma neticesinde bu uygulamanın 2023 yılı içerisinde hazineye yükünün sadece 2.750 Milyar TL. olacağı belirtilmiş, konut miktarının 100.000 adet olması halinde bu desteğin hazineye maliyetinin 2 katına çıkacağı yönünde bir açıklamada bulunulmuştur.

Söz konusu bilgi notundaki rakamlar komisyon üyelerince yeteri kadar inandırıcı bulunmamış, bu kadar bir maliyet için neden 442.334.157.400 TL.lik bir ödenek ekleme ve Özel Tertip Devlet İç Borçlanma Senedi ihracı için yetki istenildiği yönündeki sorulara tatminkar cevaplar verilmemesinin, Merkez Bankası kaynaklarının nasıl zorlanacağına ifade edilmemesinin nedeni anlaşılamamaktadır.

Madde metninin diğer fıkralarında;

-Daha önce satılmamış ve yüklenici firmaların mülkiyetinde olan konutlar ile yapımına henüz başlanmamış veya yapımı devam eden konut projelerinden konut edinecekler sağlanacak konut finansmanlarına katkı sağlanabileceği,

- Kullanılacak finansmana yönelik bankacılık mevzuatı ve ilgili diğer mevzuat kapsamında yeterli ödeme gücüne sahip olduğu bankalarca değerlendirilen ve katkı talebinde bulunan gerçek kişilere sağlanacak konut finansmanı için verileceği, bu katkı finansmanının şartları, oranlarda değişiklik yapma ve üç yıllık süreyi bir yıla indirme konusunda Cumhurbaşkanına yetki verilmesi,

-Bankalara nakit finansmanın aktarılma usul ve yöntemleri, bu konuda düzenlenecek belgeler, bankaların bu konudaki sorumlulukları bu konuda uygulanacak cezai müeyyideler,

-Madde kapsamında edinilen taşınmazların, finansmanı sağlayan bankanın talebi üzerine, bildirilen finansman tarihinden itibaren 5 yıl süreyle tescilsiz iktisap halleri hariç devir ve temlik edilemeyeceği ve satış vadedine konu edilemeyeceği yönünde taşınmazların beyanlar hanesine belirtme yapılması,

-Sağlanacak finansman konusu konuta ilişkin düzenlenen değerlendirme raporunun yanlış veya gerçeğe aykırı olması halinde, raporu düzenleyen gayrimenkul değerlendirme uzmanı ve/veya gayrimenkul değerlendirme kuruluştaki hakkında uygulanacak cezai müeyyideler, bankaların bu konudaki sorumluluğu,

-Katkılardan faydalanacak gerçek kişilerin yanlış ve/veya yanıltıcı beyanlarda bulunduğu tespit edilmesi durumunda; sağlanan katkıların belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde geri alınması ve cezai müeyyideler,

-Hazine ve Maliye Bakanlığı ve kamu bankasının bu maddenin uygulanması kapsamında bankalardan gerekli her türlü veri ve bilgiyi talep edebilmesi, bankaların, talep edilen veri ve bilgiyi, Hazine ve Maliye Bakanlığının belirleyeceği şekil ve süreler içerisinde vermekle yükümlü olduğu, söz konusu veri ve bilginin iletilmesinde diğer kanunlardaki yasaklayıcı ve sınırlayıcı hükümlerin uygulanmayacağı,

-Madde kapsamında; bankalar tarafından sağlanacak finansmana ilişkin tutar, vade, faiz oranı / kar payı, finansman sağlanacak konutların azami satış bedeli, katkılardan faydalanacak gerçek kişilerin kapsamı; bu kişilerin, konut sahipliği, hane geliri, hane geliri artış katsayısı ve hanedeki diğer kişilerin konut sahipliği gibi hususları belirlemeye ve finansmana ilişkin nitelikleri il bazında farklılaştırmaya, katkı olarak aktarılacak kaynağın kullanılmasına, katkının sonlandırılmasına, katkı geri ödemelerine, katkı geri ödemelerinin faiz hesaplama yöntemi, bu ödemelerin vade koşulları, vadesinden önce ve toplu ödeme hususlarına, uygulamaya ve denetime ilişkin usul ve esasları belirlemeye, uygulamaya ilişkin olarak ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye ve bu madde kapsamında gerçekleştirilecek işlemlere ilişkin diğer hususları belirlemeye Cumhurbaşkanının yetkili kılınması,

-Madde kapsamındaki konut finansmanlarının 31/12/2023 tarihine kadar kullanılabilmesi ve Cumhurbaşkanı bu süreyi 31/12/2024 tarihine kadar uzatmaya yetkili kılınması

ile ilgili çok sayıda düzenleme yer almaktadır.

Maddenin paragraflar kullanılarak yazım tekniğinin uygulamada bir takım problemlere neden olabileceği düşünülmektedir.

Ayrıca madde metninde Cumhurbaşkanına tanınan ölçüsüz yetkilerin, Anayasa'nın 2, 7, 13, 104. maddeleri kapsamında aykırılık açısından değerlendirilmesinde yarar bulunduğu tarafımızca ifade olunmuştur.

Maddenin komisyondaki görüşmeleri sırasında ; TÜİK verilerine göre ülkemizde son beş yıllık dönemde ortalama 1.500.000 adet satıldığı, 2022 yılında bu sayının 1.485.000 olduğu, toplam satışlar içerisinde ilk el konut satışlarının % 31 paya sahip olduğu, bu sayının 460.000 olduğu, ülkede konut arzının ve sahipliğinin

desteklenmemesi durumunun talep enflasyonuna sebep olacağı, TÜİK verilerine ülkede ev sahipliği oranının % 60 civarında olduğu, 13 Ocak tarihi itibarıyla 1.6 trilyon düzeyinde olan bireysel kredilerin yaklaşık % 23'ünün konut kredilerinden oluştuğu, bunun % 70'inin kamu bankaları tarafından kullanıldığı, konut kredilerinin takibe düşme oranının binde 2'nin bile altında olduğu, 2022 yılının ikinci yarısından itibaren konut kredilerinin kullanım oranında düşüklük gözlemlendiği, Türkiye'de hane halkı borçluluk oranının belirgin şekilde düşük olduğu, yirmi yılda 1.170.000 adet konut üretildiği ifade edilmiş, proje ve projeden yararlanma şartları konusunda detay bilgiler verilmiştir.

Madde metninde yer alan % 5 lik sınırın toplam kullanılacak krediye ilişkin olduğu, bunun bütçe disiplini bozmayacağı yönündeki açıklamalar komisyon üyelerince inandırıcı bulunmamıştır.

Maddenin görüşmeleri sırasında söz alan sivil toplum temsilcileri, yüklenici firmanın konut satış fiyatı üzerinden % 5 lik destek mekanizmasının işleyişinde bazı problemler yaşanacağını, cezai maddelerin müeyyidelerinin ağır olduğunu ifade etmişlerdir. Bankalar Birliği temsilcisinin Komisyona davet edildiği halde toplantılara katılmayışının nedeni anlaşılamamıştır. Tüm bankacılık sektörünü ilgilendiren bu düzenlemelerin yasalaştırılma çabaları sırasında adı geçen kurumun düzenlemeler konusundaki düşüncelerinin ne olduğu tarafımızca da anlaşılamamıştır.

Maddenin komisyondaki görüşmeleri sırasında; Arz talep dengesizliğinin 20 yıllık iktidar dönemine rağmen neden giderilemediği, hane geliri kavramının ne anlama geldiği, yabancılara gayrimenkul satışı karşılığında vatandaşlık verilmesinin sakıncaları, özellikle metropollerde gözlemlenen yüksek fiyatlı gayrimenkul bolluğunun bu düzenlemenin işlerlik kazanmasına engel olup olmayacağı, asgari ücretli vatandaşın konut sorununun nasıl çözümleneceği, 2019 ve 2020 yılında TOKİ tarafından başlatılan 50.000 ve 100.000 konut projelerindeki aksaklıkların giderilip giderilemeyeceği, yüklenici firmanın konut satış fiyatı üzerinden % 5lik destek mekanizmasının nasıl işlerlik kazanacağı, Varlığa Dayalı menkul kıymetlerin, Özel Tertip Devlet İç Borçlanma Senedi ve kira sertifikalarının ihraç mekanizmalarının nasıl karşılıklı olarak işleyeceği, bu durumun mali sistemde bir krize neden olup olmayacağı, Merkez bankasının sistemdeki rolü, ihraç edilecek Özel Tertip Devlet İç Borçlanma Senedi ve kira sertifikalarının 4749 sayılı Kanun ve Bütçe Kanunlarında yer alan borçlanma sınırlamalarının neden dışında tutulduğu, maddenin değişik

fıkralarında Cumhurbaşkanına tanınan yetkilerin amacının ne olduğu, Cumhurbaşkanlığı makamının konut projesi finansmanının bazı uygulama projelerinin belirlemesi açısından bu derece aşırı yoğun yetkilerle teçhiz edilmesinin Anayasa hükümleri açısından sakıncaları, aynı zamanda Cumhurbaşkanlığı makamının meşguliyetini artırıp artırmadığı, yönündeki pek çok sorumuza ve değerlendirmelerimize tatminkar yanıtlar verilememiştir.

Milyonlarca kişinin asgari ücretle geçimini sağladığı ülkemizde, konut ihtiyacının karşılanmasını serbest piyasanın insafına bırakılmaması, 2008 yılında başta ABD olmak üzere bazı ülkelerde yaşanan mortgage krizinden de ders alınarak tüm vatandaşlarımızın konut ve barınma problemlerinin Anayasanın 65. Maddesinin yol göstericiliğinde çözümlenmesi gerekliliğine inanıyoruz.

Ancak seçimlere dört ay kala oy avcılığı amacıyla aceleyle yapılan ve yeteri ölçüde tartışılmayan düzenlemelerle Türkiye'de konut sorununa çözüm bulunamayacağı kanaatini taşımaktayız.

Sonuç olarak; (2/4892) esas numaralı “Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”nin bu şekilde kanunlaşmasına yukarıdaki bölümlerde belirttiğimiz nedenlerle karşı olduğumuzu bildiririz.

Bülent Kuşoğlu

Ankara

Abdüllatif Şener

Konya

Mehmet Bekaroğlu

İstanbul

Emine Gülizar Emecan

İstanbul

Cavit Arı

Antalya

Süleyman Girgin

Muğla

MUHALEFET ŞERHİ

Ekonomik Çöküş Barınma Krizini Derinleştiriyor! Çözüm Yandaşlara Rant Yaratmak ve Halkı Borçlandırmak Değil, Barınma Hakkını Sağlamaktır!

Türkiye ekonomisinin 2015 yılı ile başlayan ve 2018 yılı itibariyle belirgin hale gelen kriz hali, artık büyük bir çöküşün içerisine girmiştir. Ekonomik çöküş, barınma krizi başta olmak üzere temel hak alanlarını dahi kriz momentine yerleştirmiştir. AKP iktidarı temel bir hak olan barınma hakkını tesis etmek yerine halkı borçlandırma, yandaşları ise nemalandırma politikalarını esas almaktadır.

Konut politikalarındaki yanlışlar sebebiyle Türkiye artık nüfusunun yüzde 99'u için konut edinme hayalinin berhava olduğu, barınma hakkına erişimin imkansızla yakınlığı günler yaşamaktadır.

Barınma krizini çözmenin yolu yandaş müteahhitleri ve faiz lobilerini daha fazla zengin etmek değil, yapısal çözümlerle barınma hakkını tesis etmektir.

Bu kapsamda konut krizini çözmek ve barınma hakkını tesis etmek için:

- Konut edinmeyi yatırım olmaktan çıkaracak, ihtiyaç olarak görüp barınma krizini çözeceğiz. Bu kapsamda ihtiyaçtan fazla konut sahibi olmayı vergi düzenlemeleri yoluyla regüle edilmelidir.

- Yabancıların konut sahibi olması temel insan hakları ilkeleri gözetilmek suretiyle regüle edeceğiz.
- Evlerin boş kalmasını caydıracak düzenlemeler yaparak konut krizinin çözümünde adımlar atacağız.

Ayrıca bu düzenlemeyle birlikte, bir kez daha görülmüştür ki; AKP-MHP ittifakı TBMM'nin yasa yapma süreçlerini ayaklar altına almaya devam ediyor. Otoriter siyaset tarzı her daim önce uygulama, sonra yasal düzenleme desturuyla hareket etmektedir.

2-4892 sıra sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, Yeni Konut Finansmanı Programı kapsamında konut arzının desteklenmesi gerekçesine dayanarak daha önce yürütme erki tarafından açıklanan ve siyasi çıkar sağlamayı amaçlayan bir rant projesinin yasal hale getirilmesidir. Dolayısıyla önce uygulamaya dair siyasi çıkar esaslı söylem oluşturulmuş, parlamentoda tartışılmasını engelleyerek birkaç saat içinde yasalaştırılması sağlanılarak yasa yapma süreçlerini demokratik teamüllerden uzak şekilde gerçekleştirmek istemiştir. Komisyonunda belirttiğimiz üzere tüm demokratik teamüller hiçe sayılmakta “yirmi dört saat içinde yasa çıkarma” durumu gelişmiştir.

AKP-MHP ittifakı, faiz lobileri olarak da bilinen finans çevrelerini esas aldığı neoliberal politikalarından bir an olsun uzaklaşmamıştır. Bir yandan bu politikaları yürürlüğe koyarken yetkiyi bu teklifte olduğu gibi Cumhurbaşkanıya yetki vermiş, diğer yandan ekonomik krizle mücadele eden yurttaşları daha fazla borçlandırmak için Hazine katkısı dahil her türlü dolambaçlı yol tercih edilir hale gelmiştir. AKP-MHP ittifakının faiz lobilerini esas alan politikaları neticesinde Türkiye’de büyük bir borç hortumu oluşmuştur.

Bu politikalar neticesinde borç hortumu hemen herkesi içine çekmeye devam ederek bir bataklık görünümü almaktadır.

Bu kapsamda 2002 yılında vatandaşın bankalara olan tüketici ve kredi kart borcu dahil borcu 6,3 milyar TL seviyesindeydi. 2006 yılında 10 kat artarak 68,9 milyar TL'ye yükseldi. 2010'a geldiğinde bu borç 172,7 milyar TL oldu. 2015 yılında 375,2 milyar TL, 2020 yılında ise 820,7 milyar TL düzeyine ulaştı.

Konut, Taşıt, İhtiyaç ve Bireysel Kredi Kartlarına dair toplam borç 2010 yılına 174 milyar TL iken, 2021 yılında bu borç tam 987 milyar TL'ye çıkmıştır. Yine aynı periyotta konut kredisi borçları 61 milyar TL'den 299 milyar TL'ye çıkmıştır.

2010-2021 yılları arasında Türkiye nüfusu yüzde 8 civarında artarken, dört kalemdeki toplam borçların yüzde 550, konut kredisindeki borçların yüzde 500 civarında artması, borç batağının aldığı korkunç hali göstermektedir.

Teklif her ne kadar “yurttaşların konut edinmesi” propagandasına sığınsa da komisyonda da belirttiğimiz gibi, AKP'nin yanlış politikaları neticesinde ev fiyatları ve kira fiyatları fahiş miktarda artmıştır. İşgücünün üçte ikisinin asgari ücretle çalıştığı, 25 milyondan fazla insanın açlık ve yoksulluk sınırı altında yaşadığı, kiraların bile ödenemediği Türkiye'de böyle bir teklifi TBMM gündemine getirmenin faiz lobilerini zenginleştirmek dışında birkaç sebebi daha vardır.

Bunlardan ilki iktidarın toplumla gerçekçi bağları kalmadığı, epilepsi nöbetleriyle bu teklifleri hazırladığı ihtimalidir. Belirttiğimiz gibi yurttaşlar kiralarını bile ödeyemez durumda iken, 3 milyon TL'lik bir evin taksiti aylık 13.500 TL iken söz konusu teklifin kapsamından ancak zenginler faydalanabilecektir.

Bu teklifin sebeplerinden biri AKP iktidarının rant alanları yaratma ve borç üzerinden tabiiyet kurma amacıyla çarpık ve toksik kentleşmeye yol vermesi, kırsal çözülmeyi hızlandıracak politikalara onay vermesidir. Bu kapsamda hızlı ve düzensiz kentleşmenin önü açılmakta, hayvancılık ve tarım sektöründen kentlere nüfus transferi gerçekleşebilecektir.

Böyle bir durumda zaten yetersiz kötü durumda olan tarım ve hayvancılık sektöründe gerileme hızlanacak ve kırsal alandan kentlere giden yurttaşlar işsizliğin pençesine düşecek veya ucuz/yedek iş gücü olarak sermayeye çıkar sağlayan bir duruma sürüklenecektir.

Bu teklifin bir diğer sebebi yandaş müteahhitlerin ihya edilmesinin hedeflenmesidir. Bu hedef kapsamında yurttaşların borçlandırılması gerçekleştirilmekte, karşılığında ise yandaş müteahhitlere rant alanları açılmaktadır. Böylece bir yandan yandaş ihyası gerçekleşmekte diğer yandan ise büyüme ve istihdam gibi verilere inşaat sektörünün özgül etkisinden faydalanılmak istenmektedir.

Seçim Ekonomisi Borç Batağını Derinleştiriyor!

AKP-MHP ittifakı, iktidar makamını kaybetmemek için derin ekonomik krizde çeşitli toplumsal kesimlere ağırlı kesici dağıtma yolunu seçmiştir. Kortizon etkisi yaratma amacıyla seçime kadar süre kazanmak isteyen bu ittifak, Türkiye’deki borç batağını derinleştirmekte, ülke ekonomisini büyük bir çöküşün ortasında bırakmaya hazırlanmaktadır.

2022 yılının temmuz ayından bu yana iktidarı kaybetme korkusunun verdiği panikle, yapısal kaynakları bulunan sorunlara karşı geçici çözümler üretmeye yönelik iktidar, halihazırdaki borç bataklığını görmekten bile aciz durumdadır. Bu kapsamda, BDDK verilerine göre, takipteki alacakların miktarı 2018 yılının 37. haftasında 82 milyar 585 milyon lirayken 2022 yılının 37. haftasında 163 milyar 504 milyon liraya ulaşmış durumdadır.

Bu artış yüzde 98’lik bir orana tekabül etmektedir. 16 Eylül 2022 tarihinde tüketici kredilerinde takibe alınan miktarın 22 milyar 562 milyon lira olduğu görülmektedir.

Tüketici kredisinin alt başlıklarına bakıldığında, takibe alınan toplam miktarın yüzde 96,5'ini 21 milyar 770 milyon lira ile ihtiyaç kredilerinin aldığı görülmektedir. Konut kredileri 664 milyon lirayla ikinci sırada gelirken, araç kredilerinde takibe alınan miktar 127 milyon lira olmuştur.

Türkiye Bankalar Birliği (TBB) Risk Merkezi'nin raporları incelendiğinde 2022'nin ilk yedi ayında 659 bin 89 kişinin kredi borcunu ödemediği görülmektedir. Geçtiğimiz yılın aynı döneminde ise bu sayı 596 bin 712 kişiden oluşmaktadır. TBB'nin yıllık istatistiklerine göre kredi borcunu ödemiş gerçek kişi sayısındaki artışın 2011-2021 yılları arasında %97,7; 2018-2021 yılları arasında ise %50 olduğu ortaya çıkmaktadır. Yine kurumun raporlarına göre bireysel kredi borcunu ödemiş ve Temmuz 2022 itibarıyla borcu devam etmekte olan kişi sayısı ise 3 milyon 38 bin 811 kişidir.

Yani yurttaşlar yaşamlarını idame ettirmek için ihtiyaç kredisi yoluyla borçlanmakta, fakat artık borçlarını ödeyemez hale gelerek temel sorun olarak hayatta kalma stratejilerine yönelmektedir.

Rehin Alma Siyaseti Olarak Borçlandırma

Yurttaşların, hanelerin ve şirketlerin borçlandırılarak iktidara bağımlı kılınması, bir yönetim taktiği olarak AKP tarafından devreye konmuştur. Bu yönetim taktiğinin kaybedeni bu ülkenin yurttaşları ve geleceği olurken, iktidar makamlarından çıkar sağlayanlar ve başta faiz lobileri olmak üzere sermaye kazanan olmaktadır. Borçlandırma ile birlikte bağımlı kılma stratejisi, geçici çıkarlar uğruna şimdinin ekonomik çöküşüne, geleceğin umutsuzluk içerisinde tahayyül edilmesine sebep olmaktadır.

Bu umutsuzluk içerisinde yurttaşlığın aktif pozisyonu, pasifize edilmek istenmekte, daha fazla borçlandırarak tabiiyet ilişkileri genişletilmektedir.

Nitekim teklifin genel gerekçesinde de yer alan “Hazine tarafından uygun finansal araçlarla kaynak sağlanması” planıyla daha fazla finansallaşma ve borçlandırma esas alınarak söz konusu tabiiyet ilişkileri için her türlü yolun denenmek istendiğini göstermektedir.

AKP-MHP İttifakı İktidar Hastalığına Yakalanmış, Ülkeyi Uçuruma Sürüklüyor!

AKP-MHP ittifakının seçim ekonomisini esas alan politikalarıyla Hubris Sendromu da denen iktidar hastalığına yakalanmış ve “benden sonrası tufan” noktasına gelerek ülkeyi uçurumun eşiğine getirmiştir.

Hubris Sendromu, Türkiye ekonomisi ve halklarının geleceğini büyük bir tehditle karşı karşıya bırakmıştır. Bu tehditlerden korunmak için, iktidar hastalığından kurtulmak kaydıyla, bu teklifin kapsamında yapılması gerekenler açık ve nettir. Bu kapsamda HDP olarak;

- Kamuya olan vergi ve diğer borçların faizleri silecek, ana para uzun vadeli olarak yapılandırılacağız.
- Adil bir vergi sistemini bir an önce devreye koyacağız.
- Konut, Taşıt, İhtiyaç ve Bireysel Kredi Kartı borçlarının faizinin kamu tarafından üstlenilmesini sağlayacak, ana para ödemelerini uzun vadelere yayarak yapılandıracağız.
- Ekonomik krize karşı dar gelirlileri korumak için kira yardımını devreye koyacağız.
- Öğrencilerin barınma sorununu çözecek adımları ivedilikle atacağız.

Ülke ve ekonomisi için yapılması gerekenler gün gibi ortadayken Hubris Sendromuna yakalanmış iktidar blokunun bu gereklilikleri yerine getirmeyeceği ise aşikardır. Türkiye’yi ekonomik çöküşten kurtarmak ve barınma krizini çözmek için HDP olarak hazırız!

Dirayet Dilan Taşdemir

Ağrı

Garı Paylan

Diyarbakır

MUHALEFET ŞERHİ

20.1.2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 2/4892 esas numaralı Kamu Finansmanı Ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi yürürlük ve yürütme maddeleri ile toplam 3 maddeden oluşmaktadır. Teklif, 23.01.2023 tarihinde Plan ve Bütçe Komisyonunda yapılan görüşmeleri sonucunda kabul edilerek komisyon görüşmelerini tek günde tamamlamıştır.

Usule ve Teklifin Tümü Üzerine Değerlendirmeler

Son dönemde Komisyon gündemine getirilen kanun teklifleri için milletvekillerine yeterli kadar hazırlanma süresi ve çalışma fırsatı sunulmadığı görülmektedir. Kanun teklifleri her seferinde cuma günü mesai bitimine yakın Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Başkanlığına sunularak Komisyonumuza havale edilmektedir. Ardından pazartesi günü öğleden önce başlamak kaydıyla gündem oluşturulmakta ve kanun yapım sürecinin en önemli süreci olan tartışma ve katkı sunma aşamaları bu şekilde bertaraf edilmeye çalışılmaktadır. İktidar bu yolla, TBMM'nin saygınlığına zarar vermenin yanı sıra kanun yapma işini ciddiye almadığını göstermektedir.

Üzerinde yeterince çalışılmak imkânı tanınmadan, Komisyon görüşmelerinde muhalefet milletvekilleri tarafından sunulan yapıcı eleştiriler dikkate alınmadan kabul edilen ve yasalaşan birçok kanun teklifinin sadece birkaç ay içerisinde yeniden düzenlenmek üzere Komisyona getirildiği gözlemlenmiştir. Uygulamada sorun yaratabilecek, vatandaşların ya da kamu kurumlarının aleyhine sonuçlanabilecek düzenlemeler açık şekilde belli olsa dahi iktidar milletvekilleri muhalefet tarafından yapılan eleştirilere kulak tıkamakta ve teklifleri sunulduğu şekliyle kabul etme eğiliminde bulunmaktadır. Bu yaklaşım, TBMM'nin kanun yapma kalitesini düşürmektedir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Türkiye Büyük Millet Meclisinin en önemli Komisyonlarından biridir. Plan ve Bütçe Komisyonu, bütçenin bir plan işi olduğunu ifade eden

bir sorumluluğu sahiplenmektedir. Lakin iktidar grubu tercih ettiği siyasal konumlanış ile Plan ve Bütçe Komisyonunu “AK Parti’yi seçime hazırlama komisyonu” hâline getirmiştir.

Seçime çok az bir süre kala kamu mali yönetimimizi ve bütçe disiplinimizi bozan keyfi düzenlemelerin tercih ediliyor olması Devletimizi yönetme ciddiyetinden uzaklaşan bir iktidarın varlığını ortaya çıkarmaktadır. Arka arkaya, panikle ve dört ay sonra seçilip seçilmeyeceği belli olmayan bir iktidarın, şeffaflığı ve hesap verebilirliği dışlayan kanun teklifleri şunu açıkça gösteriyor ki samimiyet ve toplum menfaati içermemektedir.

Bir diğer husus; iktidar grubunun “etki analizi” sunmamayı alışkanlık haline getirmiş olmasıdır. Önceki tekliflerde olduğu gibi görüşülen bu Teklif de bütçeye ilave yük getirmektedir. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda sunulan kanun teklifleri ile birlikte ortaya çıkacak ilave mali yükü gösterir raporun sunulması gerekmektedir. Önceki tekliflerdeki gibi bu teklifte de etki analizi sunulmamıştır. Konut finansman projesinin Hazineye oluşturacağı ilave yük bilinmeden teklifin görüşmeleri gerçekleştirilmektedir.

Bütçelerin gerçekleşmesindeki inandırıcılık, ortaya konan hedeflerin uygulanması sonucu aradaki sapma boyutunun katlanılabılır sınırlar içerisinde kalmasına bağlıdır. İktidarın ekonomiyi getirdiği şu gün koşulları, bütçelerimizin başlangıç hedefleriyle yılsonu gerçekleştirmeleri arasında büyük sapsmalara sahip olduğunu ortaya çıkarmıştır. Ödenek aşımalarının olağanlaştırılması bütçenin samimiyet ilkesini zedelemekte ve kontrolsüz bir kamu mali yönetimi izlenimi bırakmaktadır. Bu kapsamda bütçe disiplinine önem verilerek, mali yönetimin etkin, verimli ve gerçekleştirilebilir olmasına özen gösterilmesi sorumluluğu her iktidarın ilke edinmesi gereken bir misyon olmalıdır. Ancak iktidar ekonomik krizin derinleştiği her gün geniş ihtiyari yetkilere sahip olduğu kanaatiyle keyfi bir uygulama yolunu tercih etmektedir.

Henüz bir ay önce 2023 Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi TBMM Genel Kurulunda kabul edilmiştir. Bugün görüşülen konut finansmanı hakkında bütçe teklifinin içinde herhangi bir program bulunmamaktadır. Başka deyişle bu ilave harcama yaklaşan seçimler sebebiyle hükümetin yeni ortaya koyduğu ve kaynağı olmayan bir projedir. 2023 bütçesinin içinde bu proje için ödenek ayrılmadığı ve yeni borçlanma ile yürütüleceği anlaşılmaktadır. Borçlanma yetkisi bütçe teklifi görüşmeleri ile TBMM tarafından hükümete tanınmaktadır. Borçlanma limitlerini aşacak bu uygulama için “ek bütçe” sunulması gerekmektedir. Siyasi irade, TBMM tarafından kendisine tanınmayan tutarda borçlanabilmenin önünü açmaktadır.

Tüm bu süreçler Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile uygulanmakta olan yönetim sisteminin işlemez olduğunu göstermektedir. Bu yönetim anlayışı TBMM ve millet iradesini hiçe saymaktadır. Diğer boyutuyla da Anayasamıza ve kanunlarımıza aykırılığı olağanlaştıran bir siyasi anlayışı hâkim kılmaya çalışmaktadır. Bu kanun teklifi de bu anlayışın bir ürünü olarak parlamentomuz gündemine getirilen bir teklif olarak karşımıza çıkmaktadır.

Anayasa Mahkemesinin 13/10/2022 tarihli kararında; 22/12/2021 tarihli ve 7349 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 7. maddesiyle 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na eklenen geçici 23 üncü maddenin;

- Birinci cümlesinin anayasaya aykırı olduğuna ve iptaline,
- İkinci cümlesinin 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesi'nin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 43 üncü maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince iptaline hükmetmiştir.

Kanun'un iptali talep edilen kuralın da yer aldığı 7 nci maddesiyle 5018 sayılı Kanun'a eklenen geçici 23 üncü madde şöyledir:

“Geçici Madde 23 – (Ek:22/12/2021-7349/7 md.)

19/12/2020 tarihli ve 7258 sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda yer alan genel bütçe gelir tahmini üzerinde gerçekleşen gelir kadar, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idarelerin bütçelerine ödenek eklemeye Cumhurbaşkanı yetkilidir. İlgili kanunları gereğince genel bütçe gelirleri karşılığı yapılan ödenek eklemeleri bu tutardan düşülmür.”

AYM karar gerekçesinde anayasaya aykırılık sorununu açıkça ifade etmiştir. Mahkeme;

“Yasama organının kamu harcamalarının çeşit ve miktarı ile kaynağını önceden belirleme ve onaylama yetkisi bütçe hakkının bir gereğidir. Kuralla Türkiye Büyük Millet Meclisine (TBMM) ait bu yetkiler Cumhurbaşkanı'na devredilmektedir. Anayasa'nın 161. maddesinin birinci fıkrasında kamu idarelerinin harcamalarının bütçeler ile yapılabileceği belirtilmiştir. Yıl içinde tahminden fazla mali kaynak olduğu fark edildiğinde bu kaynakların harcanmasına karar verme yetkisi bütçe hakkı gereğince TBMM'ye aittir. Anılan maddenin yedinci fıkrasında da merkezî yönetim bütçe kanunuyla verilen ödeneğin harcanabilecek tutarın sınırını gösterdiğinin ve harcanabilecek tutarın Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle

aşılabilceğine dair hüküm konulamayacağıının belirtildiği gözetildiğinde bütçe kanununa veya diğcr kanunlara ödenek üstü harcama yapılabileceğine ilişkin bir hüküm konulamayacağı açıktır.

Ayrıca Anayasa'nın 161 inci maddesinin sekizinci fıkrasında cari yıl bütçesindeki ödenek artışını öngören değişiklik tekliflerinde öngörülen giderleri karşılayabilecek mali kaynak gösterilmesinin zorunlu olduğu belirtilmiştir. Yılı bütçe kanunlarında belirtilen ödenek tutarlarının artırılması suretiyle yılı bütçe kanunlarının değiştirilmesinin ek bütçe niteliğinde olduğu gözetildiğinde bütçe hakkı gereğince bu tür değişikliklerin bütçe kanunları için belirlenen usul ve esaslara tabi olması gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Bu itibarla kural TBMM'nin bütçe kanunlarıyla ödenek tutarlarının önceden belirlenmesini, bu doğrultuda izin verilmesini zorunlu kılan ve bütçeyle verilen ödeneğin üstünde harcama yapılamayacağını belirten anayasal hükümlere aykırılık oluşturmakta ve bütçe hakkıyla bağdaşmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 161 inci maddesine aykırıdır. İptali gerekir.” demiştir.

Anayasa Mahkemesinin bu kararı, Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü başlıklı 11 inci maddesinin “Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz.” hükmünü koruyan nitelikte olmakla birlikte; iktidarın hukukun üstünlüğüne, Anayasaya ve kanunlara uygunluğa aykırı bir teklifi parlamentomuz gündemine getirmesi de bu hükmü ortadan kaldıran bir teşebbüs niteliği taşımaktadır. Nitekim bu kanun teklifinin de aynı teşebbüsü hâkim kılan bir anlayışla hazırlandığı görülmektedir.

İktidarın keyfi ve hesap vermez düzeni kamu harcamalarında disiplini, şeffaflığı ve hesap verebilirliği sekteye uğratmaktadır. Örnek vermek gerekirse; 2022 Bütçesi Meclis'te görüşülürken döviz kurundaki hareketlilik nedeniyle bütçenin yılın yarısına varmadan geçersiz kalacağı konusunda tarafımızca iktidara uyarılarda bulunulmuştur. Neticede eleştirilerimizdeki haklılık zamanla anlaşılmış ve 2022 yılında ek bütçe teklifi sunulmak zorunda kalınmıştır.

Orta vadeli programın açıklanması ve açıklanan mali programla birlikte bütçe rakamlarının oluşmasının akabinde 2023 bütçe kanun teklifi Meclise sunulmaktadır. Bu süreç içerisinde öngörülen hesaplamaların yapılması ve bütçe disiplinin zedelenmemesi adına gerekli önlemlerin alınması bütçe kanun teklifini Meclis'e sunan Cumhurbaşkanı'nın sorumluluğundadır. Bütçenin geneli içerisinde bu teklifle gündeme gelen harcamalar hesap edilmemiş ve öngörülmemiştir. Sunulan bu teklifle 2023 bütçesi geçersiz hale gelecektir.

İktidar; sağlıklı ve tahmin edilebilir bir bütçe hazırlamaktan dahi acizdir. Bu teklif göstermiştir ki; iktidar bütçeyi yönetememekte ve bütçe disiplinini bozmaktadır.

Söz konusu teklifte ilave borçlanma yetkisi alınmakta ve bu tutarın bir kat arttırılabilmesi içinde Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir. Oysa 2023 yılı bütçesi için borçlanma limitleri 660 milyar TL'lik bütçe açığı ve buna bağlı arttırılabilecek limitlerle sınırlıdır. Açıkça borçlanma limitleri çiğnenmektedir.

2023 bütçesine 222 milyar TL yük oluşturacağı yönündeki eleştirilerimize karşılık teklif sahibi tarafından kanun teklifi metniyle uyuşmayacak şekilde açıklamalar yapılmıştır. Kanuna eklenmek istenen geçici madde 37 nin birinci fıkranın üçüncü cümlesi “Bu madde kapsamında bir yıl içerisinde üçüncü fıkranın (a) bendindeki katkının sağlanabileceği konut finansmanının toplam anapara tutarı, ilgili yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun 1 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile belirlenen başlangıç ödeneklerinin yüzde 5'ini aşamaz.” şeklindedir. Teklif sahibi yüzde 5 atfının toplam kullanılacak kredi miktarı olduğunu ifade etmişse de madde gerekçesinde hiçbir açıklama yapılmamıştır. Teklif muğlak ifadeler içermektedir ve özensiz bir dille hazırlanmıştır. Plansız bir şekilde ve aceleyle kaleme alınmış bu metin kanunların belirliliği ilkesine de aykırıdır.

Seçim sebebiyle popülist projelerin hayata geçirilmesi Türkiye ekonomisini bütçe disiplini açısından zorlayıcı noktaya götürmektedir. Müjde şeklinde açıklanan ve “oy devşirme” amacıyla yapılan bu projeler sebebiyle hâlihazırda yüksek seviyeye ulaşmış bütçe açıkları sürdürülemez bir boyuta ulaşacaktır. Sadece seçim kazanmak uğruna vatandaşlarımız geleceğe yönelik borçlandırılmaktadır. Oluşacak yük önünde sonunda tüm vatandaşlarımız tarafından üstlenilecektir. Bir siyasi partinin seçimlerde başarı sağlayabilmek adına ülke kaynaklarını kullanması demokrasiyle bağdaşmayacak bir tutumdur.

AK Parti iktidarı bu düzenleme ile vatandaşlarımızın hayatın olağan akışı içerisinde konut sahibi olamayacağını kabul etmiş bulunmaktadır. Son birkaç yıldır süregelen ekonomik kriz sonucu toplumun orta ve alt gelir gruplarında bulunan vatandaşlarımızın satın alma gücü büyük oranda erimiştir. TÜİK tarafından ilan edilen enflasyon neticesinde oluşan maaş zamları gerçekte yaşanan enflasyona karşı vatandaşlarımızın ezilmesine sebep olmuştur. Bu nedenle konut satın alabilmek toplumun çok büyük bir kesimi tarafından hayal dahi edilemez noktaya gelmiştir.

Hayatları boyunca sürekli çalışacak olmalarına rağmen ev sahibi olma ihtimalinin kalmayışı, iktidarı seçim öncesinde vatandaşlar nezdinde ileriye yönelik umut sahibi olunabilmesi adına bir proje açıklamaya itmiştir.

Son iki yılda konut fiyatları her ilimizde 7-8 kat artmıştır. Buna rağmen ücretler çok kısıtlı düzeyde artmış ve konut alımını karşılayamaz duruma gelmiştir. Bugün orta gelirli ailelerin kredibilitesi kampanyaya dâhil olan konutların fiyatlarıyla kıyaslandığında çok düşük kalmaktadır. İlk 3 yıl hane gelirinin %30'unun üzerinde kalan kredi taksit ödemeleri karşılansa dahi vatandaşlar kredi çekebilecekleri tutarda satılacak konut bulamamaktadır.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile birlikte ülkemizde konut sahibi olmak imkânsız hale gelmiştir. İYİ Parti'nin bu sisteme karşı tüm eleştirileri maalesef hayat bulmuş ve sistemin vatandaşlarımız üzerindeki olumsuz etkileri gün yüzüne çıkmıştır. Başka bir deyişle "Partili Cumhurbaşkanlığı Sistemi" ve beraberinde getirdiği "tek adam rejimi" sadece siyasi sonuçlarıyla değil ekonomik sonuçlarıyla da vatandaşımızın hayatında doğrudan tesir etmiştir. Birkaç yıl öncesine kadar çalışma hayatının içerisinde konut sahibi olabileceğini düşünen milyonlarca vatandaşımız bu umudunu yitirmiştir.

Teklifin gündeme gelmesi ile birlikte konut fiyatlarında anıdan %10'luk bir artış meydana gelmiştir. Ayrıca teklif gereği yüklenicilerin %5 oranla katkı payı sunacak olması da gerçekte konut fiyatlarına yansiyacak olup yine vatandaşlarımıza yüklenecektir. Hükümet, bu proje ile konut fiyatlarında yaşanan enflasyonu adeta körüklemektedir. Halihazırda inşaat maliyetlerinde yaşanan enflasyonun üzerine bu tür spekülatif projeler eklendiğinde konut fiyatları erişilemez seviyelere ulaşmaktadır. Ayrıca yabancılara konut satışının artması ve bunun teşvik edilmesi, kontrolsüz göçmen girişleri de konut talebini arttırmıştır. Kısacası AK Parti Hükümetinin tüm hamleleri ekonominin her alanında olduğu gibi konut piyasalarında da bozulmalara neden olmaktadır.

Teklifte Cumhurbaşkanına hane gelirinin aşan kısımla ilgili %30'luk oranı %50'ye kadar arttırma ve ilk 3 yıl boyunca katkı payı ödenmesi süresini de 1 yıla kadar indirebilme yetkisi tanınmaktadır. Projeye başvuracaklar için belirsizlik yaratacak bu yetkinin Cumhurbaşkanına verilmesi doğru değildir. Vatandaşlar projeye başvururken şartların belirli ve sabit olmasını beklemektedir. Sonradan değişecek bir karar ile mağduriyetler oluşabilecektir. Yalnızca bu madde hükmü bile iktidarın Yeni Konut Finansman Programına güvenmediğini,

programdan yararlanacak olan vatandaşlarımız nazarında samimiyet inşa etmeyeceğini açıkça ortaya çıkaran bir düşünceyi gözler önüne sermektedir.

Sonuç olarak;

Vatandaşlarımız derin bir ekonomik kriz batağına sürüklenmiştir. Özellikle maaşlı çalışanların ev alabilmesi neredeyse imkânsız hale gelmiştir. Vatandaşlarımız kendi öz gelirleriyle belli bir miktarda tasarruf yaparak; bankacılık sisteminde kredibilite durumunu da göz önünde bulundurarak, alacağı konutu finanse edememektedir. Yaşanılan bu mağduriyetin sebebi de bu nedenle bizzat iktidar partisinin tercih ettiği politikalaradır. Bu kanun teklifi ile vatandaşlarımızın konut alabilmesinin imkânsızlaştırıldığı ikrar edilmiştir. Bu durumun arkasında yatan husus ülkenin iyi yönetilememesidir. İktidar enflasyonla mücadele etmeyerek Türk lirasının itibarını yerle bir etmiştir. Milli paramızın satın alma gücünü tırpanlanmıştır. Konut finansmanının kök sorunu olan enflasyonla mücadele yerine başarısız ekonomi politikası tamir edilmeye çalışılmaktadır. Bu tür önlemler ise en fazla birkaç ay daha çarkların dönmesini sağlayacak ve Türk ekonomisine bedeli daha ağır olacaktır.

Vatandaşlarımızın refahına ve kalkınmasına yönelik atılacak her adımı desteklemek İYİ Parti olarak milletimize sözümüzdür ancak iktidarın benimsemiş olduğu bütçe disiplini bozan, Anayasamıza ve kanunlarımıza aykırı bu usul son derece sorunlu görünmektedir. Bu kanun teklifi Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin bütçe hakkının gaspı niteliğindedir. İktidarın bu ve benzeri her tür kanun teklifi hazırlığı içinde olması milli iradenin tecelligahı olan Meclisimizi sorumluluklarından uzaklaştırmaktadır. 2/4892 esas numaralı Kamu Finansmanı Ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi' de bu sorunlu iktidar anlayışının bir ürünü olarak çıkmaktadır.

Muhammet Naci Cinisli
Erzurum

Durmuş Yılmaz
Ankara

AYDIN MİLLETVEKİLİ MUSTAFA SAVAŞ VE
71 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**KAMU FİNANSMANI VE BORÇ YÖNETİMİNİN
DÜZENLENMESİ HAKKINDA KANUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Yeni Konut Finansman Programı

GEÇİCİ MADDE 37- (1) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerçek kişilerin konut finansmanı taksit ödemelerini kolaylaştırmak amacıyla bankalar tarafından sağlanan konut finansmanı taksitlerine katkı sağlanmasına yönelik olarak Cumhurbaşkanı tarafından belirlenecek bir kamu bankası aracılığıyla 5411 sayılı Kanun kapsamında faaliyet gösteren bankalara nakit kaynak aktarılır. Nakit kaynak aktarımı için Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinde mevcut ya da yeni açılacak tertiplere ödenek eklemeye Hazine ve Maliye Bakanı yetkilidir. Bu madde kapsamında bir yıl içerisinde üçüncü fıkranın (a) bendindeki katkının sağlanabileceği konut finansmanının toplam anapara tutarı, ilgili yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun 1 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile belirlenen başlangıç ödeneklerinin yüzde 5’ini aşamaz. Bu tutarı bir katına kadar arttırmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir.

(2) Bu madde kapsamında daha önce satılmamış ve yüklenici firmaların mülkiyetinde olan konutlar ile henüz başlamamış veya yapımı devam eden konut projelerinden konut edineceklerle sağlanacak konut finansmanlarına katkı sağlanabilir. Henüz başlamamış veya yapımı devam eden konut projeleri açısından mülkiyeti yüklenici firmalara geçecek konutlara ilişkin sağlanacak finansmanlar da bu kapsamda değerlendirilir. Bu madde kapsamında, gayrimenkul geliştiricileri de yüklenici kabul edilir.

**KAMU FİNANSMANI VE BORÇ YÖNETİMİNİN
DÜZENLENMESİ HAKKINDA KANUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Yeni Konut Finansman Programı

GEÇİCİ MADDE 37- (1) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerçek kişilerin konut finansmanı taksit ödemelerini kolaylaştırmak amacıyla bankalar tarafından sağlanan konut finansmanı taksitlerine katkı sağlanmasına yönelik olarak Cumhurbaşkanı tarafından belirlenecek bir kamu bankası aracılığıyla 5411 sayılı Kanun kapsamında faaliyet gösteren bankalara nakit kaynak aktarılır. Nakit kaynak aktarımı için Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinde mevcut ya da yeni açılacak tertiplere ödenek eklemeye Hazine ve Maliye Bakanı yetkilidir. Bu madde kapsamında bir yıl içerisinde üçüncü fıkranın (a) bendindeki katkının sağlanabileceği konut finansmanının toplam anapara tutarı, ilgili yıl Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun 1 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile belirlenen başlangıç ödeneklerinin yüzde 5’ini aşamaz. Bu tutarı bir katına kadar arttırmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir.

(2) Bu madde kapsamında, daha önce satılmamış ve yüklenici firmaların mülkiyetinde olan konutlar ile yapımına henüz başlanmamış veya yapımı devam eden konut projelerinden konut edineceklerle sağlanacak konut finansmanlarına katkı sağlanabilir. Yapımına henüz başlanmamış veya yapımı devam eden konut projeleri açısından mülkiyeti yüklenici firmalara geçecek konutlara ilişkin sağlanacak finansmanlar da bu kapsamda değerlendirilir. Bu madde kapsamında, gayrimenkul geliştiricileri de yüklenici olarak kabul edilir.

(Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ve
71 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

(3) Bu fıkranın (a) ve (b) bentlerindeki katkılar; kullanılacak finansmana yönelik bankacılık mevzuatı ve ilgili diğer mevzuat kapsamında yeterli ödeme gücüne sahip olduğu bankalarca değerlendirilen ve katkı talebinde bulunan gerçek kişilere sağlanacak konut finansmanı için verilir. Bu çerçevede;

a) Bir gerçek kişi için ilk üç yıldaki finansman taksit tutarının gerçek kişinin hane gelirinin yüzde 30'unu aşan kısmı kadar Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesine bu amaçla konulacak ödenek tertibinden birinci fıkra kapsamında belirlenen kamu bankasının talebi üzerine katkı aktarılır. Yüzde 30'luk oranı yüzde 30 ila yüzde 50 arasında belirlemeye, üç yıllık süreyi bir yıla kadar indirmeye Cumhurbaşkanı yetkilidir. Bu bent kapsamındaki katkı tutarının belirlenmesinde (b) bendindeki kesinti yapıldıktan sonra kalan kısım esas alınır.

b) Konut satış bedeli üzerinden yüzde 5 katkı payı yüklenici firma hesabından veya finansman tutarından tahsil edilerek finansmanı sağlayan bankalarda geçici hesaplara aktarılır. Bu tutarlar bir yıla kadar finansman taksitlerinin ödemelerinde kullanılır. Cumhurbaşkanı tarafından belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde; bu tutarın bir kısmı ya da tamamı finansman anapara tutarından peşin olarak indirilebilir, bir yıllık süre ise üç yıla kadar uzatılabilir. Tahsil edilen tutar, hiçbir şekilde yükleniciler tarafından geri istenemez.

c) Birinci fıkra kapsamında belirlenen kamu bankası, her ayın ilk beş iş günü içerisinde, içinde bulunulan aya ilişkin bu fıkranın (a) bendi kapsamındaki toplam katkı tutarını bir icmal listesi ile Bakanlığa bildirir. Bakanlık talep edilen katkı tutarını, bildirim yapılan ayın 15'ini takip eden ilk iş günü anılan bankaya, icmal listesini esas alarak aktarır. Bu katkının aktarım günü ile finansmana ilişkin taksit ödemeleri bankalarca aynı gün olarak belirlenir.

(3) Bu fıkranın (a) ve (b) bentlerindeki katkılar; kullanılacak finansmana yönelik bankacılık mevzuatı ve ilgili diğer mevzuat kapsamında yeterli ödeme gücüne sahip olduğu bankalarca değerlendirilen ve katkı talebinde bulunan gerçek kişilere sağlanacak konut finansmanı için verilir. Bu çerçevede;

a) Bir gerçek kişi için ilk üç yıldaki finansman taksit tutarının gerçek kişinin hane gelirinin yüzde 30'unu aşan kısmı kadar, Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesine bu amaçla konulacak ödenek tertibinden birinci fıkra kapsamında belirlenen kamu bankasının talebi üzerine katkı aktarılır. Yüzde 30'luk oranı yüzde 30 ila yüzde 50 arasında belirlemeye, üç yıllık süreyi bir yıla kadar indirmeye Cumhurbaşkanı yetkilidir. Bu bent kapsamındaki katkı tutarının belirlenmesinde (b) bendindeki kesinti yapıldıktan sonra kalan kısım esas alınır.

b) Konut satış bedeli üzerinden yüzde 5 katkı payı yüklenici firma hesabından veya finansman tutarından tahsil edilerek finansmanı sağlayan bankalarda geçici hesaplara aktarılır. Bu tutarlar bir yıla kadar finansman taksitlerinin ödemelerinde kullanılır. Cumhurbaşkanı tarafından belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde; bu tutarın bir kısmı ya da tamamı finansman anapara tutarından peşin olarak indirilebilir, bir yıllık süre ise üç yıla kadar uzatılabilir. Tahsil edilen tutar, hiçbir şekilde yükleniciler tarafından geri istenemez.

c) Birinci fıkra kapsamında belirlenen kamu bankası, her ayın ilk beş iş günü içerisinde, içinde bulunulan aya ilişkin bu fıkranın (a) bendi kapsamındaki toplam katkı tutarını bir icmal listesi ile Hazine ve Maliye Bakanlığına bildirir. Hazine ve Maliye Bakanlığı talep edilen katkı tutarını, bildirim yapılan ayın 15'ini takip eden ilk iş günü anılan bankaya, icmal listesini esas alarak aktarır. Bu katkının aktarım günü ile finansmana ilişkin taksit ödemeleri bankalarca aynı gün olarak belirlenir.

(Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ve
71 Milletvekilinin Teklifi)

(4) Üçüncü fıkranın (a) bendi kapsamında sağlanan katkıların geri ödeme tutarları, geri ödemelerin başlayacağı tarihe kadar, finansmanın faiz oranı üzerinden basit faiz yöntemiyle hesaplanır. Bankaların, geri ödeme tutarlarını katkıdan yararlananlara bankacılık mevzuatı ve ilgili diğer mevzuat kapsamında rücu etme hakkını kullanması durumunda uygulayacakları faiz oranı dışında geri ödemelerin başlamasından sonra ek bir faiz oranı uygulanmaz. Geri ödemeler en geç konut finansmanı vadesi bitimine kadar Hazine ve Maliye Bakanlığına aktarılmak üzere birinci fıkra kapsamında belirlenecek bankaya finansmanı sağlayan bankalarca aktarılır. Geri ödemelerin katkıdan yararlananlarca yapıldığına bakılmaksızın tam ve zamanında Hazine ve Maliye Bakanlığına aktarılmasından finansmanı sağlayan bankalar sorumludur. Geri ödemelerin finansmanı sağlayan bankalarca tam ve zamanında yapılmaması durumunda katkı geri ödemeleri, 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesine göre hesaplanacak gecikme zammıyla birlikte anılan Kanun hükümlerine göre finansmanı sağlayan bankadan ilgili vergi dairesince tahsil edilir. Bu madde kapsamındaki finansmanlara ilişkin icra takip sürecinin başlatılması durumunda, bu fıkra kapsamında hesaplanacak geri ödemeler, finansmanı sağlayan bankalar tarafından icra takibinin başlatılmasından sonra en geç 30 gün içerisinde Hazine ve Maliye Bakanlığına aktarılmak üzere birinci fıkra kapsamında belirlenecek bankaya aktarılır. Bankaların bu fıkra kapsamında Hazine ve Maliye Bakanlığına aktardığı tutarları bankacılık mevzuatı ve ilgili diğer mevzuat kapsamında katkıdan yararlananlara rücu etme hakkı saklıdır.

5) Üçüncü fıkranın (a) bendindeki katkıdan yararlanmak istemeyen gerçek kişiler için konut finansmanına yönelik diğer mevzuat kapsamında oluşturulan geri ödeme planlarında taksit tutarlarının hane gelirinin üçüncü fıkranın (a) bendinde belirtilen oranı aştığı durumlarda; ilgili

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

(4) Üçüncü fıkranın (a) bendi kapsamında sağlanan katkıların geri ödeme tutarları, geri ödemelerin başlayacağı tarihe kadar, finansmanın faiz oranı üzerinden basit faiz yöntemiyle hesaplanır. Bankaların, geri ödeme tutarlarını katkıdan yararlananlara bankacılık mevzuatı ve ilgili diğer mevzuat kapsamında rücu etme hakkını kullanması durumunda uygulayacakları faiz oranı dışında, geri ödemelerin başlamasından sonra ek bir faiz oranı uygulanmaz. Geri ödemeler en geç konut finansmanı vadesi bitimine kadar Hazine ve Maliye Bakanlığına aktarılmak üzere birinci fıkra kapsamında belirlenecek kamu bankasına, finansmanı sağlayan bankalarca aktarılır. Geri ödemelerin katkıdan yararlananlarca yapıldığına bakılmaksızın tam ve zamanında Hazine ve Maliye Bakanlığına aktarılmasından finansmanı sağlayan bankalar sorumludur. Geri ödemelerin finansmanı sağlayan bankalarca tam ve zamanında yapılmaması durumunda, katkı geri ödemeleri, 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesine göre hesaplanacak gecikme zammıyla birlikte anılan Kanun hükümlerine göre finansmanı sağlayan bankadan ilgili vergi dairesince tahsil edilir. Bu madde kapsamındaki finansmanlara ilişkin icra takip sürecinin başlatılması durumunda, bu fıkra kapsamında hesaplanacak geri ödemeler, finansmanı sağlayan bankalar tarafından icra takibinin başlatılmasından sonra en geç 30 gün içerisinde Hazine ve Maliye Bakanlığına aktarılmak üzere birinci fıkra kapsamında belirlenecek bankaya aktarılır. Bankaların bu fıkra kapsamında Hazine ve Maliye Bakanlığına aktardığı tutarları bankacılık mevzuatı ve ilgili diğer mevzuat kapsamında katkıdan yararlananlara rücu etme hakkı saklıdır.

(5) Üçüncü fıkranın (a) bendindeki katkıdan yararlanmak istemeyen gerçek kişiler için konut finansmanına yönelik diğer mevzuat kapsamında oluşturulan geri ödeme planlarında taksit tutarlarının hane gelirinin, üçüncü fıkranın (a) bendinde belirtilen oranı aştığı durumlarda; ilgili

(Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ve
71 Milletvekilinin Teklifi)

bankalarca bu kişilere ödeme kolaylığı sağlamak üzere taksit planında ilgili ayda alması gereken anapara ve faiz oranı / kar payı tutarını finansman ile aynı faiz oranı / kar payı ile kalan anapara üzerine ekleyerek erteleyebilir. Bu finansmanların vadesinden önce kapanmasının talep edilmesi durumunda diğer mevzuatta belirlenmiş kapama koşullarına ek olarak ertelenmiş anapara ve faiz oranı / kar payı tutarı var ise bunların tamamının ödenmesiyle kapama gerçekleştirilebilir. Bu fıkroda öngörülen hesaplama yöntemine ilişkin diğer kanunlardaki yasaklayıcı ve sınırlayıcı hükümler uygulanmaz.

(6) Hazine ve Maliye Bakanlığınca bu madde kapsamında sağlanan finansmanın menkul kıymetleştirilmesi amacıyla bu Kanunun 2 nci maddesinde sayılan kuruluşlar ve bunların kuracağı fonlara ikrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri ihraç etmeye ve/veya anılan kuruluş ve fonlar tarafından çıkarılacak varlığa dayalı menkul kıymetlerin alınması karşılığında özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri ve kira sertifikaları ihraç etmeye ve ihraç edilecek senetlerin ve kira sertifikalarının vade, faiz/getiri ve diğer şartlarını belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanı yetkilidir. Bu fıkra kapsamında ihraç edilecek özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri ve kira sertifikaları için Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinin mevcut ya da yeni açılacak tertiplerine ödenek eklemeye Hazine ve Maliye Bakanı yetkilidir. Bu fıkra kapsamında ihraç edilecek özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri ve kira sertifikaları bu Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasında belirlenen net borç kullanımını hesabına borçlanma olarak dahil edilmez. Bu fıkra kapsamında ikrazen ihraç edilecek özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri tutarı bu Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi kapsamında yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile belirlenen limitin hesaplanmasında dikkate alınmaz. Bu fıkra kapsamındaki varlığa dayalı menkul kıymetlerin değerinin belirlenmesine, bu menkul kıymetler ile ilgili yapılacak işlemlere ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanı yetkilidir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

bankalar bu kişilere ödeme kolaylığı sağlamak üzere taksit planında ilgili ayda alması gereken anapara ve faiz oranı / kar payı tutarını, finansman ile aynı faiz oranı / kar payı ile kalan anapara üzerine ekleyerek erteleyebilir. Bu finansmanların vadesinden önce kapanmasının talep edilmesi durumunda diğer mevzuatta belirlenmiş kapama koşullarına ek olarak ertelenmiş anapara ve faiz oranı / kar payı tutarı var ise bunların tamamının ödenmesiyle kapama gerçekleştirilebilir. Bu fıkroda öngörülen hesaplama yöntemine ilişkin diğer kanunlardaki yasaklayıcı ve sınırlayıcı hükümler uygulanmaz.

(6) Hazine ve Maliye Bakanlığınca, bu madde kapsamında sağlanan finansmanın menkul kıymetleştirilmesi amacıyla bu Kanunun 2 nci maddesinde sayılan kuruluşlar ve bunların kuracağı fonlara ikrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri ihraç etmeye ve/veya anılan kuruluş ve fonlar tarafından çıkarılacak varlığa dayalı menkul kıymetlerin alınması karşılığında özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri ve kira sertifikaları ihraç etmeye ve ihraç edilecek senetlerin ve kira sertifikalarının vade, faiz/getiri ve diğer şartlarını belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanı yetkilidir. Bu fıkra kapsamında ihraç edilecek özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri ve kira sertifikaları için Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinin mevcut ya da yeni açılacak tertiplerine ödenek eklemeye Hazine ve Maliye Bakanı yetkilidir. Bu fıkra kapsamında ihraç edilecek özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri ve kira sertifikaları bu Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasında belirlenen net borç kullanımı hesabına borçlanma olarak dahil edilmez. Bu fıkra kapsamında ikrazen ihraç edilecek özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri bu Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi kapsamında yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile belirlenen limitin hesaplanmasında dikkate alınmaz. Bu fıkra kapsamındaki varlığa dayalı menkul kıymetlerin değerinin belirlenmesine, bu menkul kıymetler ile ilgili yapılacak işlemlere ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanı yetkilidir.

(Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ve
71 Milletvekilinin Teklifi)

(7) Bu madde kapsamında edinilen taşınmazların finansmanı sağlayan bankanın talebi üzerine bildirilen finansman tarihinden itibaren 5 yıl süreyle tescilsiz iktisap halleri hariç devir ve temlik edilemeyeceği ve satış vaaatine konu edilemeyeceği yönünde taşınmazların beyanlar hanesine belirtme yapılır. Süre sonunda belirtme tapu müdürlüğüne resen terkin edilir. Bu madde kapsamındaki finansmanların borçlunun temerrüdü nedeniyle icra takip sürecinin başlatılması durumunda bu belirtme finansmanı sağlayan bankanın talebi üzerine terkin edilir.

(8) Bu madde kapsamında;

a) Sağlanacak finansman konusu konuta ilişkin düzenlenen değerlendirme raporunun yanlış veya gerçeğe aykırı olması halinde, raporu düzenleyen gayrimenkul değerlendirme uzmanı ve/veya gayrimenkul değerlendirme kuruluğu hakkında, 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 76 ncı maddesinin onuncu fıkrası uyarınca verilecek idari para cezası tutarları 10 kat artırılarak uygulanır. Şu kadar ki uygulanacak idari para cezası tutarı, finansmana konu konutun satış bedelinin yüzde onundan az olamaz.

b) Aktarılabacak katkının hak sahipliğinin tespiti ile katkının doğru ve tam hesaplanmasından ibraz edilen belgeler çerçevesinde konut finansmanını sağlayan banka sorumludur. Haksız olarak verildiği tespit edilen katkı tutarı 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesine göre hesaplanacak gecikme zammıyla birlikte anılan Kanun hükümlerine göre finansmanı sağlayan bankadan ilgili vergi dairesince tahsil edilir.

c) Katkılarından faydalanacak gerçek kişilerin yanlış ve/veya yanıltıcı beyanlarda bulunduğu tespit edilmesi durumunda; sağlanan katkılar dördüncü fıkraya göre hesaplanacak tutar üzerinden onuncu fıkra kapsamında belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde geri alınır ve kullanılan finansman tutarının yüzde 5'i kadar idari para cezası uygulanır. Bu madde kapsamında finansmana konu konutun yüklenici firmalarının

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

(7) Bu madde kapsamında edinilen taşınmazların, finansmanı sağlayan bankanın talebi üzerine, bildirilen finansman tarihinden itibaren 5 yıl süreyle tescilsiz iktisap halleri hariç devir ve temlik edilemeyeceği ve satış vaaatine konu edilemeyeceği yönünde taşınmazların beyanlar hanesine belirtme yapılır. Süre sonunda belirtme tapu müdürlüğüne resen terkin edilir. Bu madde kapsamındaki finansmanlara borçlunun temerrüdü nedeniyle icra takip sürecinin başlatılması durumunda bu belirtme finansmanı sağlayan bankanın talebi üzerine terkin edilir.

(8) Bu madde kapsamında;

a) Sağlanacak finansman konusu konuta ilişkin düzenlenen değerlendirme raporunun yanlış veya gerçeğe aykırı olması halinde, raporu düzenleyen gayrimenkul değerlendirme uzmanı ve/veya gayrimenkul değerlendirme kuruluğu hakkında, 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 76 ncı maddesinin onuncu fıkrası uyarınca verilecek idari para cezası tutarları 10 kat artırılarak uygulanır. Şu kadar ki uygulanacak idari para cezası tutarı, finansmana konu konutun satış bedelinin yüzde onundan az olamaz.

b) Aktarılabacak katkının hak sahipliğinin tespiti ile katkının doğru ve tam hesaplanmasından, ibraz edilen belgeler çerçevesinde konut finansmanını sağlayan banka sorumludur. Haksız olarak verildiği tespit edilen katkı tutarı 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesine göre hesaplanacak gecikme zammıyla birlikte anılan Kanun hükümlerine göre finansmanı sağlayan bankadan ilgili vergi dairesince tahsil edilir.

c) Katkılarından faydalanacak gerçek kişilerin yanlış ve/veya yanıltıcı beyanlarda bulunduğu tespit edilmesi durumunda; sağlanan katkılar dördüncü fıkraya göre hesaplanacak tutar üzerinden onuncu fıkra kapsamında belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde geri alınır ve kullanılan finansman tutarının yüzde 5'i kadar idari para cezası uygulanır. Bu madde kapsamında finansmana konu konutun yüklenici firmalarının

(Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ve
71 Milletvekilinin Teklifi)

yanlış ve/veya yanıltıcı beyanlarda bulunduğu tespit edilmesi durumunda, yüklenici firmalara finansmana konu konutun finansman sağlanırken beyan edilen satış bedelinin yüzde 25'i kadar idari para cezası uygulanır.

(9) Hazine ve Maliye Bakanlığı ile birinci fıkrada kapsamında belirlenecek kamu bankası, bu maddenin uygulanması kapsamında bankalardan gerekli her türlü veri ve bilgiyi talep edebilir. Bankalar talep edilen veri ve bilgiyi Hazine ve Maliye Bakanlığının belirleyeceği şekil ve süreler içerisinde vermekle yükümlüdür. Söz konusu veri ve bilginin iletilmesinde diğer kanunlardaki yasaklayıcı ve sınırlayıcı hükümler uygulanmaz.

(10) Bu madde kapsamında; bankalar tarafından sağlanacak finansmana ilişkin tutar, vade, faiz oranı / kar payı, finansman sağlanacak konutların azami satış bedeli, katkılardan faydalanacak gerçek kişilerin kapsamı; bu kişilerin, konut sahipliği, hane geliri, hane geliri artış katsayısı ve hanedeki diğer kişilerin konut sahipliği gibi hususları belirlemeye ve finansmana ilişkin nitelikleri il bazında farklılaştırmaya, katkı olarak aktarılabilecek kaynağın kullanılmasına, katkının sonlandırılmasına, katkı geri ödemelerine, katkı geri ödemelerinin faiz hesaplama yöntemi, bu ödemelerin vade koşulları, vadesinden önce ve toplu ödeme hususlarına, uygulamaya ve denetime ilişkin usul ve esasları belirlemeye, uygulamaya ilişkin olarak ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye ve bu madde kapsamında gerçekleştirilecek işlemlere ilişkin diğer hususları belirlemeye Cumhurbaşkanını yetkilidir.

(11) Bu madde kapsamındaki konut finansmanları 31/12/2023 tarihine kadar kullanılabilir. Cumhurbaşkanını bu süreyi 31/12/2024 tarihine kadar uzatmaya yetkilidir.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanını yürütür.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

yanlış ve/veya yanıltıcı beyanlarda bulunduğu tespit edilmesi durumunda, yüklenici firmalara finansmana konu konutun finansman sağlanırken beyan edilen satış bedelinin yüzde 25'i kadar idari para cezası uygulanır.

(9) Hazine ve Maliye Bakanlığı ile birinci fıkrada kapsamında belirlenecek kamu bankası, bu maddenin uygulanması kapsamında bankalardan gerekli her türlü veri ve bilgiyi talep edebilir. Bankalar, talep edilen veri ve bilgiyi, Hazine ve Maliye Bakanlığının belirleyeceği şekil ve süreler içerisinde vermekle yükümlüdür. Söz konusu veri ve bilginin iletilmesinde diğer kanunlardaki yasaklayıcı ve sınırlayıcı hükümler uygulanmaz.

(10) Bu madde kapsamında; bankalar tarafından sağlanacak finansmana ilişkin tutar, vade, faiz oranı / kar payı, finansman sağlanacak konutların azami satış bedeli, katkılardan faydalanacak gerçek kişilerin kapsamı; bu kişilerin, konut sahipliği, hane geliri, hane geliri artış katsayısı ve hanedeki diğer kişilerin konut sahipliği gibi hususları belirlemeye ve finansmana ilişkin nitelikleri il bazında farklılaştırmaya, katkı olarak aktarılabilecek kaynağın kullanılmasına, katkının sonlandırılmasına, katkı geri ödemelerine, katkı geri ödemelerinin faiz hesaplama yöntemi, bu ödemelerin vade koşulları, vadesinden önce ve toplu ödeme hususlarına, uygulamaya ve denetime ilişkin usul ve esasları belirlemeye, uygulamaya ilişkin olarak ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye ve bu madde kapsamında gerçekleştirilecek işlemlere ilişkin diğer hususları belirlemeye Cumhurbaşkanını yetkilidir.

(11) Bu madde kapsamındaki konut finansmanları 31/12/2023 tarihine kadar kullanılabilir. Cumhurbaşkanını bu süreyi 31/12/2024 tarihine kadar uzatmaya yetkilidir.”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanını yürütür.